

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
2020. DECEMBER

b o n u m p u b l i c u m

Járvány és átalakuló
egészségügy
– Kásler Miklós
miniszter

Trianon
emlékév
a Ludovikán

KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR

BESZÉLGETÉS BERTA TIBOR EZREDESSEL,
A KATOLIKUS TÁBORI PÜSPÖKSÉG HELYNÖKÉVEL

„Az Ereky István fő művének tekintett, a jelen kötetben újra kiadott *Közigazgatás és önkormányzat*, a közigazgatás, illetve az önkormányzat (és az önkormányzás) alapvető jelentőségű közjogi fogalmainak monografikus, zavarba ejtően részletes külföldi szakirodalmi áttekintés mellett, egyedülálló mélységű elemzését adja. [...] Abban a reményben adjuk közre megjelenése után nyolc évtizeddel ezt a jelentős művet ismét, hogy a közigazgatás-tudomány művelői és a közigazgatás nagyszerű témái iránt érdeklődők, egyetemi hallgatók és közigazgatási szakemberek újra a kezükbe veszik majd.”

Patyi András sorozatszerkesztő

bonum publicum

1

22 A fenntarthatóság árnyalatai

33 Gál Kristóf – A „rendőrség arca”

37 Alapjövedelem: segély vagy valós segítség?

KARANTÉNKARÁCSONY?!

Bár tavaly ilyenkor Kínában már javában szedte áldozatait a koronavírus, karácsonykor senki nem gondolt arra, hogy egy év múlva más lesz az ünnep, mint általában. De hogy milyen is lesz pontosan, azt december elején még senki nem tudja megmondani. A kormányzat speciális szabályokat ígér erre az időszakra, de a járvány veszélyességét – sokszor személyes tragédiákon keresztül is – ma már mindenki kezdi érezni, így a legtöbb családban lehet, hogy hiányozni fognak a nagy közös vacsorák, az ünnepekhez oly szorosan kapcsolódó érintések, ölelkezések. A helyzet faramucisága, hogy pedig most pont ezekre lenne a legnagyobb szükség lelkileg, hiszen valljuk be őszintén, pszichésen (is) mindenkit kezd nagyon megviselni a járvány. Idei utolsó lapszámunkban a szokásos közszolgálati témák mellett próbálunk mi is ünnepibb hangulatba kerülni, amihez Berta Tibor ezredes, katolikus tábori püspök ad lelki úttravalót olvasóink számára. A vele készült interjúban arra hívja fel a figyelmet, hogy karácsonyra készülve tegyünk jót másokkal, de lehetőleg úgy, hogy a másik azt észre se vegye. „Ezek az észrevétlen jó cselekedetek is hozzásegíthetnek bennünket ahhoz, hogy legyőzzük azokat az akadályokat, amelyek elválasztanak bennünket Istentől” – fogalmazta meg üzenetét Berta Tibor. Mi, a *Bonum Publicum* készítői is ezzel a gondolattal kívánunk boldog, egészségben töltött karácsonyi ünnepeket és az ideinél mindenképpen derűsebb, optimistább új évet!

Szőör Ádám
felelős szerkesztő

TARTALOM 2020. DECEMBER

02	MOZAIK	22	A FENNTARTHATÓSÁG ÁRNYALATAI	40	AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ÉS A GEOPOLITIKA FOGSÁGÁBAN
06	ÚJ EGÉSZSÉGGULTÚRÁRA VAN SZÜKSÉG – INTERJÚ KÁSLER MIKLÓSSAL	24	ÚRBÁNYÁSZAT: ÁLOM VAGY REALITÁS?	42	A JÖVŐ HADVISELÉSE
11	DOKTORAVATÁS ÉS KITÜNTETÉSEK A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPÉN	27	ÚJ FEJEZET A KISEBBSÉGVÉDELEMBEN	44	OBSITOSKÉNT ÉS VETERÁNKÉNT MAGYARORSZÁGON
14	JÖVŐFORMÁLÓ TUDOMÁNY	30	HÍD WASHINGTON ÉS BUDAPEST KÖZÖTT	46	A BALATON-KUTATÁS MÚLTJA, JELENE, JÖVŐJE
16	ONLINE NYÍLT NAPOK	32	ÍGY KÉSZÜLNEK A RENDŐRÖK AZ ÉV VÉGÉRE	49	„AZ ÜNNEPET MI TEREMTJÜK MEG”
18	DIGITÁLISAN EGY JOBB JÖVŐÉRT	34	GÁL KRISTÓF – A „RENDŐRSÉG ARCA”	52	TRIANON EMLÉKÉV AZ NKE-N
20	INTERNETHASZNÁLAT: NEM TUDATOSAK A KÖZÉP-EURÓPAIAK	37	ALAPJÖVEDELEM: SEGÉLY VAGY VALÓS SEGÍTSÉG?	55	KLASSZIKUSOK KARÁCSONYRA
				56	BÜÉK

www.ludovika.hu
Ludovika Egyetemi Kiadó

NKE Könyvesbolt

Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82. • Tel.: 06-1-432-90-00/20-444 • E-mail: vasarlas@ludovika.hu
Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig, pénteken: 7.30–13.30-ig

MERRE TOVÁBB, MAGYAR MUNKAERŐPIAC?

A koronavírus-járvány világszerte a turizmust érintette a legérzékenyebben, de például a technológiai cégek tovább erősödtek – hangzott el a Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézet online eseményén. Várpalotai Viktor, a Pénzügyminisztérium munkatársa, a GVKI kutatója rámutatott: a járvány által kiváltott válság viszonylag kedvezőbb helyzetben köszöntött be, mint a 12 évvel korábbi, így a kormányok jobban tudtak arra reagálni. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium gazdaságstratégiáért és szabályozásért felelős államtitkára, György László arról beszélt: idén szeptemberben ugyan 23 ezerrel kevesebben dolgoztak, mint az előző év azonos időszakában, de most több mint 740 ezerrel több embernek van munkája, mint 2010 januárjában, a regisztrált álláskeresők száma újra 300 ezer alá csökkent.

A LEGJOBB EGYETEMEK KÖZÖTT

A 32 hazai egyetem közül a legjobbak között, a nyolcadik helyen végzett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a *Figyelő* hetilap legújabb egyetemi rangsorában. A korábbi évekhez hasonlóan az NKE idén is listavezető a magyar egyetemeken végzettség jövedelme alapján, az intézmény diplomásai keresnek a legjobban a munkaerőpiacon. A fővárosi egyetemek közül az ide jelentkezők között a legnagyobb a vidéki fiatalok aránya. A külföldi részképzésen részt vevő hallgatók aránya alapján az NKE a második legjobb egyetem Magyarországon.

ELŐKÉSZÍTŐ KONZULTÁCIÓ

Félnapos előkészítő konzultációt tartott a Nemzeti Közszolgálati Egyetem nemzetközi programjai iránt érdeklődő fiatalok számára a Stratégiai Tanulmányok Intézete. Az eseményen Pröhle Gergely igazgató elmondta: a rendezvény célja, hogy a leendő hallgatók reális képet kapjanak felkészültségük aktuális helyzetéről és a nemzetközi pálya kihívásairól. A konzultáción a résztvevők angol nyelvi kompetenciáit is felmérték és fejlesztették, emellett személyre szabott fejlesztési tervvel is segítették az otthoni, önálló nyelvtanulásukat.

A PÉNZÜGYI KULTÚRA MAGVAIT JOBBAN EL KELLENE VETNI

„A volt kommunista országokra, így Magyarországra is jellemző, hogy a hosszú távú tervezés nem játszik fontos szerepet a pénzügyek terén” – hangzott el a Közgazdaságtani és Nemzetközi Gazdaságtani Tanszék rendezvényén. „Elszomorító például, hogy a kamat és a kamatos kamat közötti különbséget a magyar fiataloknak csak mintegy 18 százaléka ismeri” – emelte ki Fülöp Katalin egyetemi docens. Kiderült: a magyar háztartások jelentős része nem figyel a kiadásaira, nem készít költségvetést, nem viselkedik megfontoltan a pénzügyek terén. A fiatalok pénzügyi tudatosságának szintje azért is van alacsony szinten, mert rövid távra terveznek, kis pénzzel. Az Y-generáció tagjai olyasmiket kérnek számon a bankokon, mint például a jegyekhez, fesztiválbérletekhez való kedvezményesebb hozzáférés, valamint az izgalmasabb bankolásélmény. „A pénzügyi kultúra magvait jobban el kellene vetni” – mondta a szakember.

ELINDULT AZ EUSECURE PROJEKT

Az EU jelenlegi és jövőbeni biztonsági kihívásaihoz kapcsolódó transzdiszciplináris kurzus létrehozása a célja az EUsecure Projektnek, amely az NKE vezetésével és a Pireuszi Egyetem, a Fernando Pessoa Egyetem, a Salentói Egyetem és a Sapientia Erdélyi Magyar Egyetem részvételével zajlik. Az Európai Unió támogatásával, az Erasmus+ Stratégiai Partnerség a Felsőoktatásban program keretében megvalósuló program három évig tart. A projekt általános célja, hogy az oktatáson keresztül hozzájáruljon az európai integrációhoz a biztonság területén azáltal, hogy modern és gyakorlatorientált tudást nyújt. A kurzus olyan biztonsági kérdésekhez kapcsolódó modulokból áll majd, mint például a megatrendek a 21. században; az EU stratégiai autonómiája; a tengerbiztonság; a migráció; a kiberbiztonság; a mesterséges intelligencia veszélyei és lehetőségei; a kritikus infrastruktúra védelme; a vízbiztonság és a víz-geopolitika; a közösségi média és a fake news, továbbá a közegészségügy és a járványvédelem.

DRÓNOK NAPJAINKBAN

A pilóta nélküli repülőgépek különböző alkalmazási lehetőségeiről rendezett online konferenciát az NKE HHK Repülőfedélzeti Rendszerek Tanszék. Az eseményen olyan aktuális témák is napirendre kerültek, mint például a drónokkal végzett testhőmérséklet-mérés, amely a koronavírus-járvány idején különösen hasznos lehet. Szilvássy László ezredes, tanszékvezető szerint lehetőséget teremtettek a hallgatóknak arra, hogy a tudományos diákköri vagy a szakdolgozati téma választása során kellő ismerettel rendelkezzenek az oktatók kutatásaival kapcsolatban, illetve témaötleteket merítsenek az előadásokból.

ERŐSÖDHEK A KAPCSOLAT A V4-EK ÉS TÖRÖKORSZÁG KÖZÖTT

Törökország és a visegrádi országok együttműködését mutatta be az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet (SVKI) által szervezett online konferencia. Egeresi Zoltán, a SVKI kutatója a visegrádi országok és Ankara közti stratégiai partnerség politikai, gazdasági és történelmi vonatkozásairól és aktualitásokról kérdezte a hazai és külföldi szakértőket. Előadásában Faruk Ömer Genckaya, a Marmara Egyetem professzora rámutatott, hogy szükséges a Törökország és a V4-ek közötti kapcsolatok erősítése. A szakember szerint Ankara segíthet abban is, hogy a visegrádi országok együttműködése Közép-Ázsia irányába is fejlődjön. Kozma Tamás, az Antall József Tudásközpont (AJTK) osztályvezetője és kutatója a magyar-török kapcsolatokat tekintette át politikai, gazdasági és kulturális aspektusból, amelyek alapján körvonalazódott, hogy a Visegrádi Együttműködés országai közül Magyarországnak vannak a legintenzívebb kapcsolatai Törökországgal.

HÁZHOZ MENT A TUDOMÁNY

Mintegy ötven előadást hallgathattak meg azok az érdeklődők, akik csatlakoztak a Kutatók Éjszakája NKE-s programjaihoz. A kétnapos eseményt idén a járvány miatt online felületen rendezték meg. Az eseményen minden tudományterület képviseltette magát előadások, workshopok, beszélgetések, online tárlatvezetések, kísérletek és bemutatók formájában. Több egyetem és intézet mellett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem is részt vett az online programban, öt szekcióban mintegy ötven előadással. A Rendészettudományi Kar kutatói *Bűn és bűnhődés*, a Katasztrófavédelmi Intézet munkatársai pedig *Ne legyen esélye a katasztrófának, a biztonságunk érdekében!* címmel mutatkoztak be a közönségnek. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar november 27-én két szekcióban is feszegette a területéhez tartozó kérdéseket: aktuális biztonsági kihívásokat boncolgattak a *Kockázatok és veszélyek! A látszatbiztonság világa?* előadói, valamint a hadtörténelmi ismereteinket tágitották a kutatók nemzetközi kitekintéssel fűszerezve. A Víz tudományi Kar oktatói pedig a vízgazdálkodási problémákra keresték a megoldást értekezéseikben. A Kutatók Éjszakája egy Európa-szerte megrendezett ingyenes eseménysorozat a tudomány és a kutatói életpálya népszerűsítésére.

SCRUTON: MI VAGYUNK A HELY

Közösségi tér létrehozásával emlékeznek a januárban elhunyt brit filozófusra, Sir Roger Scrutonra. Ennek apropóján szervezett közös online konferenciát a Mathias Corvinus Collegium és a Danube Institute. Az online kerekasztal-beszélgetés vendégei között volt Hörcher Ferenc is. Az NKE EJKK Politika- és Államelméleti Kutatóintézet vezetője Roger Scruton magyarországi kapcsolatairól és itt szerzett tapasztalatairól szólt, megerősítve, hogy egy új magyar értelmiség nő fel a szerző művein, beépítve tudásukba a filozófus nézeteit is. Sir Roger Scruton 1944-ben született Közép-Angliában, és ott is nőtt fel. Egyetemi tanulmányait Cambridge-ben és Franciaországban végezte. Az 1968-as diáklázadások idején Párizsban tartózkodott, az ott tapasztalt események hatására vált végérvényesen konzervatív gondolkodóvá. A rendszerváltás óta Magyarországon, ahogy a többi közép-európai országban is, nagy tisztelet övezi.

LATIN-AMERIKA: KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK

A dél- és latin-amerikai kontinens aktuális belpolitikai kérdéseiről, valamint a térség államainak kereskedelmi politikájáról is szó volt a Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék, valamint a Közgazdaságtani és Nemzetközi Gazdaságtani Tanszék közös online rendezvényén. A dél-amerikai országok mezőgazdasági szerkezetéről, a kávé-, a kakaóbab-, a banán- és a szójatermesztés gyarmati időkig visszanyúló történetéről, valamint a 21. század legjellemzőbb tendenciáiról is kaphattak információt az érdeklődők. Sente-Varga Mónika egyetemi docens előadásában beszélt a kontinens másik jellemző gazdasági ágazatának, a nemesfém-bányászatnak és -kereskedelmének napjainkban jelentkező kihívásairól is. Az aranytermelés tekintetében a világranglista első tíz helye között szerepel két latin-amerikai állam (Peru és Mexikó), akik a térség egészségében jelentős szerepet játszanak. *„Az arany mellett az ezüst-, a lítium- és a rézkereskedelem is fontos részét képezi a latin-amerikai államok GDP-jének, de urántartalékokat is több helyen rejt a talaj”* – hangzott el az előadáson.

EGÉSZSÉGTUDATOS ÉLETVITEL A 21. SZÁZADBAN

Az egészséges intimitás kialakítása és gondozása, a gerincoszlop egészsége, de a digitális sportoktatás és egészségfejlesztés kérdései is területekre kerültek az NKE Rendészettudományi Kar Testnevelési és Küzdősportok Tanszéke és a Budapesti Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség közös online konferenciáján. *„Az NKE RTK Testnevelési és Küzdősportok Tanszék együttműködésben a Budapesti Egyetemi-Főiskolai Sportszövetséggel hosszú évek óta szervez konferenciákat a sport és egészséges testnevelés témakörében, amelyek keretében új kutatási eredményeket mutatnak be az egyes területek szakértői”* – mondta bevezetőjében Freyer Tamás egyetemi docens, tanszékvezető.

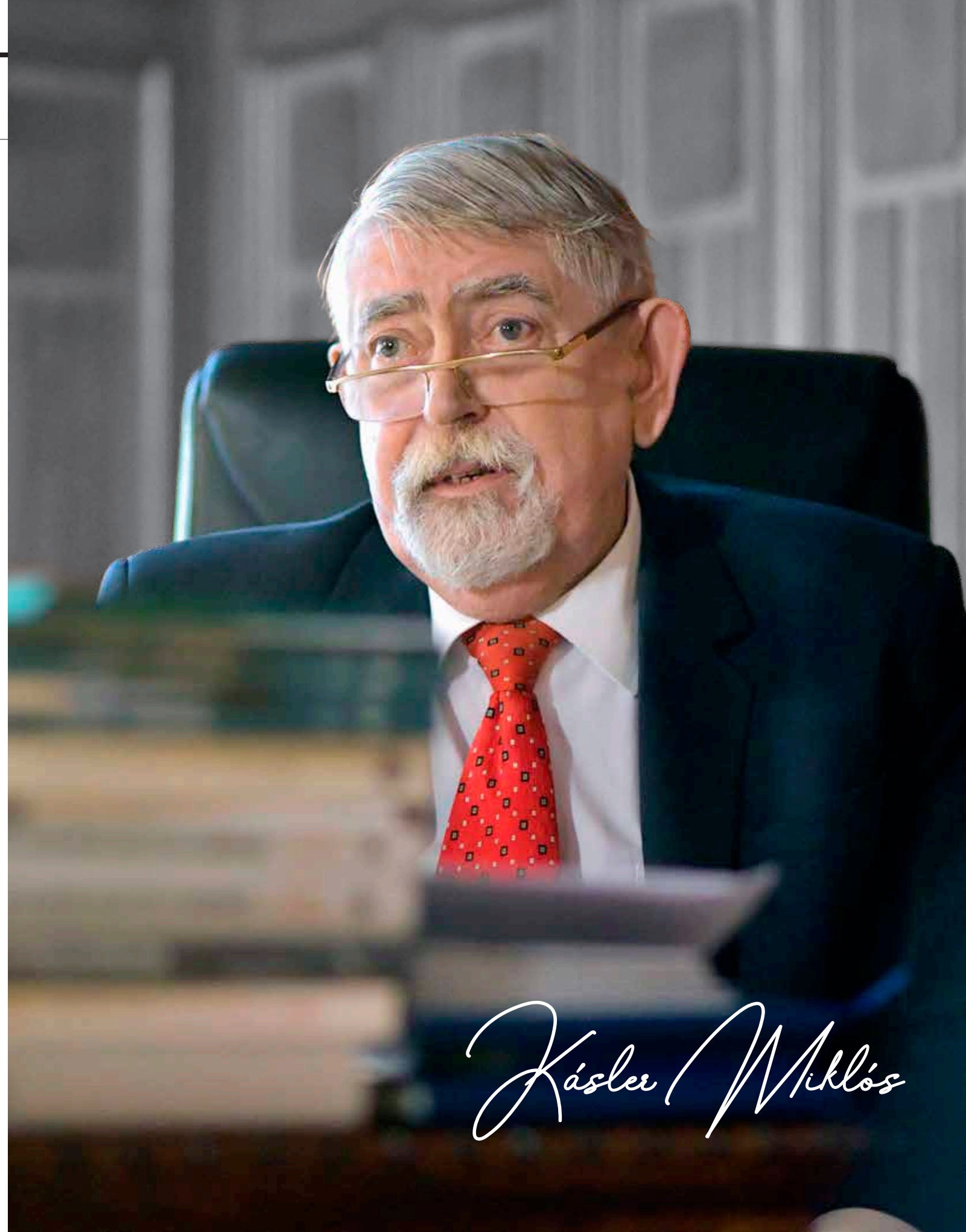
Új egészségkultúrára van szükség

„Az egészségügy minden szempontból képes ellátni a betegeket, van elég infektológiai, intenzív és terápiás ágy, a szükséges gépek, műszerek, eszközök is a rendelkezésünkre állnak, de az intenzív továbbképzésnek köszönhetően van elég orvos, nővér, ápoló is a kórházakban” – mondta el a Bonum Publicumnak adott interjúban Kásler Miklós miniszter. Az EMMI tárcavezetője az aktuális járványhelyzet mellett szólt az egészségügy átalakításáról, egy új egészségkultúra meghonosításáról és a karácsonyi ünnepekhez való viszonyulásáról is.

● November végén készülő interjúnk idején dinamikusan növekszik az aktív koronavírus-fertőzöttek száma, egyre többen vannak kórházban és lélegeztetőgépen. A kormány jelentősen szigorított az intézkedéseken. Konkrétan mikor és mit várhatunk ettől?

A második hullám beköszöntötte óta november 30-án először fordult elő hazánkban, hogy a gyógyult és a kórházból hazarendezett betegek száma meghaladta az újonnan regisztrált koronavírusos betegek számát. Ezek reménykeltő adatok, hiszen a számításaink szerint december közepére állhat be az egyensúly, amikor fordulat következhet be a járvány tendenciájában, és fokozatosan egyre kevesebb aktív koronavírusos beteg lehet Magyarországon. Ez a következő kitűzött célunk, ami lehetőséget ad arra, hogy az egészségügyi kapacitásokat a lehető legkonstruktívabb formában szervezzük meg országos szinten. A további szigorítások

bevezetése a járvány aktuális állapotától függ, hiszen az elmúlt hónapban megváltozott a pandémia természete: az első hullámhoz képest már két, két és fél héttel előre tudunk tervezni, a szigorító intézkedések eredményei kitolódnak, már csak 4-6 héttel később élvezhetjük azokat. Éppen ezért arra kell törekednünk, hogy továbbra is szigorúan betartsuk azokat a szabályokat, amelyek visszaszorítják, lelassítják a terjedést. Bár a lakosság a nyár végén sokszor nem tartotta be a járványügyi előírásokat, akkor, amikor újabb szigorításokat vezettünk be, felelősségteljesen reagáltak. Azon az éjszakán, amikor bevezettük az éjszakai kijárási tilalmat, szinte senki sem volt az utcákon, az egész lakosság rendkívül fegyelmezetten, felelősségteljesen viselkedett. Az emberek megértették, hogy közös feladatunk, hogy a vakcina megérkezéséig figyeljünk egymásra, óvjuk egymás egészségét és életét. »

Kásler Miklós

MÓDOSULT A JÁRVÁNYÜGYI KÉZIKÖNYV

A pandémia megjelenésekor a szakemberek összegyűjtötték a szakirodalomban megjelent ismereteket, és javaslatot tettek a betegek kezelésére. „Ez alapján alkalmazták már a járvány kezdetekor a hidroxiklorokint, amellyel kapcsolatban semmiféle mellékhatást, szövődményt nem észleltek, elkezdték használni a remdesivir és favipiravir hatóanyagú készítményeket, valamint szteroidokat és véralvadástgátlókat” – hangsúlyozta egy novemberi tájékoztatón Kásler Miklós. A miniszter elmondta, hogy időközben a betegség lefolyásával kapcsolatos ismeretek is folyamatosan bővültek, ezért a kézikönyvet többször aktualizálták. A legújabb változatban az egyes fejezeteket – például az új koronavírus jellemzői, a szezonális, a fertőzés forrása, a terjedés módja, a lappangási idő, a fertőzőképesség tartama, a tünetmentesek fertőzése – összhangba hozták a Nemzeti Népegészségügyi Központ eljárásrendjével és mellékleteivel. Módosultak egyebek mellett a COVID-19-jelentés, a kontaktuskutatás, a járványügyi érdekből végzett mikrobiológiai szűrővizsgálatok szabályai, a járványügyi megfigyelésre vonatkozó szabályok, az infektokontroll-rendszabályok, és frissítették a mintavételezésre vonatkozó mellékletet is.

● **Hogyan bírja a terhelést az egészségügyi rendszer? Azt tudjuk, hogy eszközök vannak, de a humánkapacitással egyre több szakember szerint komoly gondok vannak már most. Mit tettek és tudnak még tenni annak érdekében, hogy ne omoljon össze a rendszer? Mikor érheti el a teljesítőképesség határát?**

Jelenleg elmondhatom, hogy az egészségügyi ellátórendszer minden szempontból képes ellátni a betegeket, van elég infektológiai, intenzív és terápiás ágy, a szükséges gépek, műszerek, eszközök is a rendelkezésünkre állnak. Van elég orvos, nővér, ápoló a kórházakban, az intenzív továbbképzésnek köszönhetően pedig további négyezer orvossal, ápolóval és medikussal növekedett az egészségügyi szakemberkapacitásunk. A kormány megfelelő intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy ne emelkedjen a betegszám, és így kevesebb terhet nehezedjen az egészségügyi ellátórendszerre. A közeljövőben jelentős és kedvezőtlen változást nem tartok

valószínűnek, de a vírus szokatlan természetéből adódóan egy feltételezett váratlan helyzetet nem lehet kizárni. Jelenleg a meghozott szigorú intézkedések hatására a napi fertőzésszám többnyire stagnál, vagy csökken az új betegek száma.

● **Műtéteket halasztanak el, ezekkel mi lesz, főleg azokkal, amelyeket nem lehet sokáig halasztani?**

A fekvőbeteg-ellátás tehermentesítésénél külön figyelmet szenteltünk annak, hogy a műtétek elhalasztása ne okozhasson súlyos egészségkárosodást egyetlen beteg esetében sem. Továbbra is el kell végezni valamennyi onkológiai ellátást, a szervezett onkológiai szűrővizsgálatokat, a kardiológiai ellátásokat, biztosítani kell a reprodukciós eljárások zavartalan működését is, és szervátültetést is lehet végezni a járványügyi óvintézkedések szigorú betartása mellett. A beavatkozások felfüggesztése alól kivételt képeznek a sürgősségi ellátások, amelyek nélkül a beteg életveszélyes állapotba kerülne, illetve súlyos vagy maradandó egészségkárosodást szenvedne.

● **Ma a világban szinte mindenki a vakcinára vár. Tömegesen mikor lesz elérhető az emberek számára, és miért fontos, hogy lehetőleg mindenki beoltassa magát? Ön ezt megteszi-e?**

A védőoltások tömeges beadása már a következő év első negyedévében elkezdődhet. A vakcina ingyenes lesz, és mindenki számára erősen ajánljuk, hogy éljen a lehetőséggel. A vakcinák beadására az EMMI kidolgozta a szükséges oltási tervet, ennek megfelelően először az egészségügyi dolgozók, a krónikus betegek és az idősek kaphatják meg a vakcinát. A koronavírus elleni oltás nem lesz kötelező senki számára, hiszen szabad országban élünk, de mindenkinek ajánlom, hogy éljen a lehetőséggel. Én is fogok.

● **Több vakcináról is lehet hallani, melyik lesz elérhető Magyarországon? Mennyire lesz garantált a hatékonysága? Milyen szempontok alapján áll össze az oltási terv?**

Többféle vakcinát rendeltünk meg, amelyek különböző összetételűek. Azért rendeltünk több fajtát, mert a különböző

összetételű oltások különböző előnyökkel járnak. Számunkra elsősorban a védelem a fontos, de hosszú távon figyelembe kell vennünk azt is, hogy az ellenanyag termelésén kívül a vakcina mely fehérjékre vonatkozik, pontosan milyen időtartamra óv meg a fertőzéstől, és hány oltást kell beadni. Szakembereink folyamatosan vizsgálják majd ezeket az oltóanyagokat, hogy a lehető legjobb döntést hozhassuk meg a járvány leküzdéséhez. Fontos hangsúlyozni, hogy Magyarországon nem kerülhet forgalomba olyan vakcina, amelyik nem hatásos, vagy szövődményeket okoz. Magyarország világhatalom az oltások terén, hiszen egyetlen más ország sincsen, ahol tizenháromféle vakcina van. Hazánkban a védőoltásokkal kapcsolatban komoly tapasztalatok vannak, és nemzetközi szinten is kiemelkedő munkatársaink dolgoznak ezen a területen.

● **Az új, megyeközpontú egészségügyi irányítási rendszerre miért van szükség? Hogyan fog kinézni a rendszer? Az állami kórházak vezetőire egy öttagú bizottság tesz majd javaslatot. Ettől az intézkedéstől mit várnak?**

A járvány rendkívül markánsan mutatott rá a magyar egészségügy erőnyeire, erősségeire, de a hiányosságaira is. Átalakul a magyar egészségügyi ellátás struktúrája is, és a megyei kórházak felértékelődnek, irányítani fogják a megyében lévő városi kórházakat. Ezt a munkát segíti elő az állami kórházak vezető tisztviselői kapcsán létrehozott öttagú jelölőbizottság tevékenysége is. Megyei irányítású kórházi hálózatot hozunk létre, ahol a városi kórházak legfontosabb feladata a családorvosok, praxisközösségek és járóbeteg-szakrendelők összefogása lesz. A megyei kórház-igazgatónak éppen ezért más képességekre van szükségük ahhoz, hogy a megnövekedett feladatoknak eleget tudjanak tenni. Kiválasztásukról a jelölőbizottság dönt, hogy ezeket a pozíciókat a legalkalmasabb emberek tölthessék be.

● **Miniszter úr még tavaly tavasszal mondta, hogy új egészségkultúrát szeretnénk Magyarországon megvalósítani, ami elsősorban a megelőzésre, a betegségek elkerülésére, az egészségben töltött évek számának növelésére támaszkodik. Hogyan áll ez a program, mik lesznek a sarokkövei, és mit várhatunk tőle?**

A koronavírus-járvány elleni küzdelem mellett párhuzamosan folytatódnak a magyar egészségügy teljes átalakítását eredményező fejlesztések, így az Egészséges Budapest Program is. A kormány elkötelezett az új egészségkultúra iránt, amelynek fókuszában a megelőzés áll, és amely az ellátás technikai színvonalának emelésével hosszabbítja meg az emberi életet, növeli az egészségben eltöltött évek számát. 2010–2016 között a kormány 500 milliárd forintot fordított a vidéki kórházak, »

ÁTKÉPZÉssel A SIKERES JÁRVÁNYKEZELÉSÉRT

„Több mint négyezer orvost, medikust, rezidenst és ápolónót készítettünk fel átképzéssel a koronavírus elleni küzdelemre” – mondta Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere az *Életközvetben* című műsorban. Már tavasszal elindult az a szakmai átképzési program, amely során az egészségügyi dolgozók megismerkedhettek a koronavírussal kapcsolatos teendőkkel – emlékeztetett, majd kitért az átképzés részleteire is: a program egyik része a digitális oktatás volt, a másik formája pedig a járványkórházakba való kirendelés, a gyakorlati képzés. A vakcinafejlesztésekről és az újonnan érkezett orosz oltóanyagról elmondta: számunkra az a lényeges, hogy elérhető közelségbe került, hogy megismerhetjük a vakcina hatásait, hatékonyságát. A vakcinafejlesztés rendkívül kecsesítő és reményteljes, de ezeket a reményeket realizálni is kell. Tudnunk kell, hogy az oltóanyag valóban hatékony, és azt is tudnunk kell, hogy a mellékhatások előfordulása elenyésző.

szakrendelők felújítására, újak építésére, eszközök beszerzésére. Az Egészséges Budapest Program keretében Budapest és a központi régió intézményei – szakrendelők, kórházak és a Semmelweis Egyetem – újulnak majd meg, erre 2026-ig több mint 700 milliárd forintot fordít a kormány. Összesen több mint 8 milliárd forintból újult meg a központi régió 23 kórházának és szakrendelőjének eszközparkja.

● **Az advent és a karácsony felé közeledünk. Mi lehet most az üzenete az ünnepekörnek? Mit jelent a hit az Ön életében? Hogyan élhetünk teljes életet a hit segítségével?**

Számomra a karácsony ünnepe a családot, a visszanezést, a számvetést és az elmélyülést jelenti. A járvány alatt megváltoztak az emberi kontaktus feltételei, a lakosság több időt töltött együtt a családjával, ami alatt lehetőség volt arra, hogy az emberek átértékeljék az életüket, a prioritásaikat. Karácsonykor időnk és lehetőségünk van arra, hogy számot vessünk arról, hogyan fogunk gazdálkodni ezekkel az értékekkel. Számomra ezt jelenti a karácsony szentsége. ●

Szöveg: Szőőr Ádám • Fotó: EMMI, Balogh Zoltán/MTI

DOKTORAVATÁS ÉS KITÜNTETÉSEK A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPÉN

PhD- és habilitált doktorok avatásával, valamint elismerések átadásával nyitotta az idei tudományhónapot a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából ünnepi szenátusi ülést tartottak, ahol díjazták az egyetemen kiemelkedő munkát végző oktatókat, kutatókat és munkatársakat.

„A magyar tudomány napjának időpontját a híres Széchenyi-féle felajánláshoz köti a jogszabály, amely felajánlásnak és az ahhoz hasonló önzetlen cselekedeteknek köszönhető, hogy ma itt vagyunk, és a tudományt ünnepeljük” – hangsúlyozta köszöntőbeszédében Koltay András. Az NKE rektora arról is szólt, hogy a történelmi múlttal terhes és gazdag örökség folytatóiként a kitüntetetteknek felelősségük van abban, hogy a jövő generációnak utat mutassanak. A most fokozatot szerettek egy szimbolikus mér-földkőhöz értek, „amely nem valaminek a zárása, hanem valaminek a kezdete, s most itt a lehetőség, hogy bizonyítsák a világ számára, hogy megszerezték azt a kvalifikációt, amely doktorrá és a tudomány elismert emberévé avatja őket” – fogalmazott Koltay András, aki azt kérte az avatottaktól, hogy „több legyen a fejükben a megválaszolható kérdés, mint a megtalált válasz”. Az ünnepi szenátusi

ÚJ PROFESSZOROK

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem két oktatója, Koller Boglárka és Molnár Anna november 6-án, a Pesti Vigadóban ünnepélyes keretek között vették át egyetemi tanári kinevezésüket. Koller Boglárka 2015-től dolgozik az egyetemen, jelenleg az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Európa-tanulmányok Tanszék tanszékvezetője és az NKE megbízott nemzetközi rektorhelyettese. A kilencvenes évek vége óta az európai integrációval foglalkozik, az Európa Unió különböző területeinek szakértője. Az európai integráció története és szakpolitikái, az uniós politikai rendszer, a differenciált integráció, az európai, nemzeti és szubnacionális identitások, a többszintű kormányzás, valamint az európaizáció témákban publikál és folytat kutatásokat. Több mint két évtizedes oktatói és kutatói tapasztalattal rendelkezik Magyarországon és külföldön. Molnár Anna a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék tanszékvezetője, 2012 óta oktat és kutat az intézményben. Kutatásainak jelentős része az olasz kül- és belpolitikához, illetve az Európai Unió kül-, biztonság- és védelempolitikájához kapcsolódik. Rendszeres kutatói és oktatói tevékenységet folytat külföldi és hazai közösségekben egyaránt.

ülésen Papp Tekla, az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke mutatta be a Nemzeti Közszolgálati Egyetem új PhD- és habilitált doktorait. Az avatottak nevében szóló Fischl Vilmos válaszbizbeszédében arra kérte a most doktori fokozatot szerzett hallgatókat: úgy használják fel megszerzett tudásukat, „hogy érezni lehessen mögötte mindig az embert is”. Idén ősszel Aggod-Fekő Adrienn Katalin, Berecz Antónia Klára, Kovács Zoltán alezredes és Sztankai Krisztián őrnagy szerzett PhD-doktori fokozatot, míg Fischl Vilmost és Tóth Bencét avatták habilitált doktorrá. Az ünnepség második részében egyetemi elismeréseket adtak át. Rektori Kitüntető Oklevelet vehettek át: Orbán Anna Mária, Téglásiné Kovács Júlia, Tóth Zsuzsanna, Gyenes Éva Márta, Kocsisné Török Katalin és Kozák Péter. Egyetemért Emlékérem elismerésben részesültek: Bognár László ny. r.

dandártábornok, Móró Lajos, Pálffy Ilona, Redl Károly, valamint Szlávik Lajos. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Aranyérme elismerést Katona Klára, Resperger István ezredes és Szemes Zoltán ny. vezérezredes kapta meg. Címzetes docensi címet vehetett át Gáva Krisztián, Bodnár Gáspár, Degré András és Lovas Attila, címzetes egyetemi tanári címet kapott Czuprák Ottó ny. ezredes, míg magántanári cím elismerésben Tóth Tibor és Szabó Sándor András o. ezredes részesült. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Szenátusának döntése alapján professor emeritus címet kapott Óvári Gyula, valamint 75. születésnapja alkalmából az egyetem Hadik-szabályát ajándékozott Finszter Géza ny. r. ezredes részére. ●

JÖVŐFORMÁLÓ TUDOMÁNY

A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat alkalmából a Nemzeti Közszolgálati Egyetem is változatos programokkal várta az érdeklődőket novemberben. Az aktuális víztudományi, járványügyi, környezeti, társadalomtudományi kérdéseken túl szó volt az 5G sugárzás vélt és valós hatásáról, egy lehetséges napkitörés élettani következményeiről, de a technológiai fejlődés és a digitális oktatás jövőjéről is hallhattak többségében online előadásokat az egyetem polgárai és az érdeklődők. Az idei rendezvénysorozat középpontjában a tudományos eredmények társadalmi alkalmazhatósága állt.

November elején az önkormányzatiság aktuális kérdéseiről, a rendszer működésképeségének javításáról, s benne a településtípusok szerepéről tartottak konferenciát az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karon. „Az önkormányzati rendszer működésképtelensége nem a szakma hibája, hanem az a politikai térben zajló csatározásokból fakad” – mondta el a rendezvényen Pálné Kovács Ilona, az MTA rendes tagja. Gyergyák Ferenc, az NKE mesteroktatója megerősítette: a lakosság első körben az önkormányzatok révén találkozik az állam képviselőivel, így a települési kormányzás felelőssége és technikai kiemelt fontosságúak. „A rendszerváltás óta eltelt három évtizedben jelentősen változott az önkormányzati szabályozás” – fejtette ki előadásában Bekényi József belügyminisztériumi főosztályvezető. Budai Balázs Benjámin egyetemi docens pedig hozzátette, hogy a járvány miatt a digitális közszolgáltatások fejlesztése is lelassult, pedig ezek intenzív fejlesztésére szükség lenne a járványkezelés során is. A Szent György Szakkollégium rendezvényén a határrendészeti munka automatizált rendszerekkel történő korszerűsítéséről, a gyermekotthonos lányok kábítószer-fogyasztásának alakulásáról, valamint a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények nyomozásának nehézségeiről is szóltak az előadók. „Magyarország stratégiai célja, hogy 2030-ra az évi közel 30 millió határátlépő fele már

automatizált rendszerek segítségével keljen át határszakaszainkon, ez a technológiai fejlődés a kábítószer-csempészet elleni küzdelemben is segítheti a hatóságokat” – hangzott el az előadáson. Vedó Attila r. őrnagy a kábítószer-csempészés határellenőrzési vonatkozásai kapcsán elmondta: nagy kihívás a jogszerű utazók gyors, precíz, nemzetbiztonsági, közbiztonsági és közegészségügyi kockázatokat is feltáró ellenőrzése úgy, hogy ne alakuljon ki bennük „elnyomó érzet”. Az NKE RTK Határrendészeti Tanszék oktatója konkrét eseteken keresztül szemléltette, hogy a többnyire kis méretű csomagokba rejtett, így nehezen megtalálható kábítószereket, milyen változatos helyekre rejtik a csempészek a különféle járművekben. Az ellenőrzést segítheti majd az automatizálás, amelynek célja a kontaktus nélküli, gyors átléptetés, ennek egyik előfutáraként 2022-től egységes uniós rendszer rögzíti majd a személyek adatait a külső határokon.

A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat részeként 20. alkalommal rendeztek tanácskozást a robottechnológia és a kiberbiztonság aktuális kérdéseiről. Az online konferencián a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kutatói mellett a Magyar Hadtudományi Társaság tagjai és magyar vállalatok munkatársai mutatták be naprakész kutatási eredményeiket. A tudományos konferencia első felében a robotika aktuális kérdéseit járták körül a résztvevők, a délután folyamán pedig a kiberbiztonságé volt a főszerep. Szenes Zoltán egyetemi tanár a Magyar Hadtudományi Társaság nevében köszöntötte a megjelenteket, és egyebek mellett azt is elmondta, napjainkban már a Magyar Honvédség alkalmazásában is több területen használják a mesterséges intelligenciát, mint az eszközpark integráns részét. Pohl Árpád, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja arra hívta fel a figyelmet, hogy a konferencia ékes példája annak, hogy a felsőoktatási intézmények és a szakmai területek között létrejött kapcsolat ápolásával olyan szakmai közeg alakul ki, amely jelentősen hozzájárul a Magyar Honvédség fejlődéséhez, mindemellett pedig komoly presztízst is kölcsönöz a pályának.

A rendezvénysorozat részeként az NKE Európai Köz- és Magánjogi Tanszéke is szervezett online könyvbemutatót, amelyen három, a tanszék munkatársainak közreműködésével született szakmai kötetet mutattak be. „A modernitás az élet minden területén megjelent, így a magánjogi viszonyokban is, ahol például megváltoztak a kereskedelmi és ügyletkötési szokások” – foglalta össze a 21. század jogfejlődési tendenciáit Gombos Katalin. Az európai jog hatásai a jogorvoslathoz való jogra című könyvet Merényi Ákos, a tanszék egyetemi adjunktusa méltatta, aki az igazságszolgáltatás ilyenfajta kategorizált összegyűjtését a magyar joggyakorlat hiánypótló összefoglalásának tartja. A Gombos Katalin és Simon Károly László által szerkesztett *Hatóságok közötti határon átnyúló együttműködés polgári ügyekben* című mű az igazságügyi

együttműködés különböző formáit tekinti át. Szegedi László úgy véli, hogy a könyv remekül megragadja a belső piac fejlődésének fontos mozzanatait. A tanszék adjunktusa arra is felhívta az érdeklődők figyelmét, hogy Gombos Katalin és Simon Károly László könyve nem pusztán a téma tényalapú megközelítését alkalmazza, hanem leírást és egyfajta kritikai szemléletet is megjelenít az elemzésben. Strihó Krisztina *A merchandising szerződés* című szakkönyvét Gombos Katalin tanszékvezető mutatta be, aki elmondta: a pandémia felgyorsította a kereskedelmi jogi és a magánjogi platformok átalakulását is, amivel ezek jogi oldala is áthelyeződött a kibertérbe. A docens előadásában egyebek mellett szólt arról is, hogy a 21. század miként forgatta fel a magánjogi viszonyokat, és milyen irányba változtatta meg a hagyományos szerződési kereteket. Gombos Katalin kitért arra is, hogy az új évezredben hogyan változtak meg a szokások és a reklámkultúra, valamint ezek miként mutatkoznak meg a jogfejlődésben.

A koronavírus-járvány gazdasági következményeinek vizsgálatára szervezett konferenciát az ÁNTK Közgazdaságtani és Nemzetközi Gazdaságtani Tanszék. A tanszék és az NKE Gazdasági és Versenyképességi Kutatóintézet kutatói részvételével megvalósult online tudományos eseményen a válság gazdasági következményeiről és a lehetséges kiutakról osztották meg gondolataikat a szakemberek. „Egy olyan sokkhatás érte a gazdasági szereplőket, amelyet csak gazdaságon kívüli eszközökkel lehet igazából megoldani, elsősorban a vírus elleni vakcina és különböző hatékony gyógyszerek alkalmazásával” – hangsúlyozta Kutasi Gábor. A kutatóintézet-vezető szerint amíg nincsenek hatékony egészségügyi megoldások, a gazdaságpolitika csak egyfajta pótcselekvésként működik. A szakember utalt arra is, hogy a válságkezelés eszközei jelentősen hasonlítanak az egyes európai országokban, amelyekben fő cél a háztartások és a vállalatok túlélése addig, amíg a gazdaság ismét beindulhat. A válság ugyanakkor különbözőképpen érinti az egyes uniós tagállamokat, hiszen ahol például a turizmusnak nagyobb a szerepe, ott mélyebb hatásokról beszélhetünk. Szemlér Tamás egyetemi docens, tanszékvezető szerint Európában jelentősen összefonódtak gazdaságok működnek, ennek ellenére sokáig minden ország saját megoldásokat keresett. A szakember szerint ugyanakkor ma már körvonalazódnak a közös európai fellépés lehetőségei is.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem idén nyolcadik alkalommal vett részt az MTA rendezvénysorozatán, megemlékezve a Magyar Tudomány Ünnepről, olyan témákat hozva az érdeklődőknek, amelyekkel tanulmányaik vagy munkájuk során ritkán találkozhatnak. ●

Online nyílt napok

Jelentős érdeklődés mellett tartották meg az idei nyílt napokat is a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Az események népszerűsége azonban ezúttal nem a campusra látogatók, hanem az online közvetítést figyelemmel kísérők és lájkolók számára nyilvánult meg.

A koronavírus-járvány a nyílt napok eredetileg tervezett programjait is felülírta, ezért az intézmény az online térben keresett megoldást. A Ludovika TV stúdiójából közvetített élő műsorokban az NKE mind a négy kara bemutatkozott, az érdeklődők részletes információkat kaphattak a képzésekről, a felvételi követelményekről, az intézmény campusairól, valamint egykori hallgatókkal is készült beszélgetés.

Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) november 20-án tartotta tájékoztató napját. Koltay András, az egyetem rektora videóüzenetében azt mondta: bár az NKE nem tekint vissza hosszú múltra, mégis az egyetemi rangsorok élbolyába küzdötte fel magát. Elhangzott, hogy az intézmény mind a négy karán sokféle képzés közül választhatnak a felvételizők, akiket hallgatóként a haza szolgálatára készítene fel az oktatók.

„A hagyományos egyetemi képzésen túl a hallgatók olyan többletet is kaphatnak nálunk, amelyet más egyetemen nem fognak megtalálni”

– hangsúlyozta Koltay András. A rektor arra is felhívta a figyelmet, hogy az NKE közösséget épít, így a hallgatók a karrierre való felkészülés mellett élményeket is szerezhetnek, például a Ludovika Campuson található sportlétesítményekben. Koltay András arról is szólt, hogy NKE-s diplomával jók az elhelyezkedési és az egzisztenciális lehetőségek, ebben például a legtöbb egyetem előtt jár az intézmény. Zachar Péter Krisztián nemzetközi dékánhelyettes köszöntőjében azt hangsúlyozta, hogy a biztos jövőre építenek az olyan szakemberek képzésével, akik nemcsak az állami szférában, hanem a versenyszférában is megállják majd a helyüket. A műsorban szó volt a hallgatói érdekképviselőről is: Garab Anna kari HÖK-elnök és Fodor Márk Jozsipovics EHÖK-elnök arról beszéltek, hogy a feladatuk a hallgatók munkájának támogatása, segítése például a tanulmányaik során vagy szakmai fejlődésük biztosításában, de rendezvények szervezésével a hallgatói közösség építésében is kiemelkedő szerepük van. Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karon végzettek is jó eséllyel helyezkednek el a munkaerőpiacon. A karrierlehetőségekről is szólt a műsorban Nyikos Györgyi tanszékvezető, aki jelenleg az Innovációs és

Technológiai Minisztérium (ITM) Miniszteri Kabinetjében szakértőként, tanácsadóként is tevékenykedik.

A nyílt napok sora a Rendészettudományi Kar (RTK) bemutatásával folytatódott november 27-én. Ezen a karon hivatásos tiszteket képeznek a rendőrség, a NAV, a katasztrófavédelem és a büntetés-végrehajtás számára, de az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság hivatásos állományának és ügyintézőinek képzése is a kar feladata, valamint többségében innen kerülnek ki a magánbiztonsági szektor vezető szakemberei is. *„Magyarországon valamennyi rendvédelmi szerv számára a kar biztosítja a tiszti utánpótlást, rajtuk keresztül vezet az út a tiszti rendfokozat megszerzéséhez”* – hangsúlyozta köszöntőjében Ruzsonyi Péter bv. dandártábornok, a kar dékánja. Az RTK a hazai felsőoktatás egyetlen rendészeti képzést folytató kara, ahol a hallgatók nappali munkarendben folytathatnak tanulmányokat. Az online nyílt napon szó volt a pályaal-

massági vizsgálatokról, az alapfelkészítésről és a tisztjelölti jogviszonyról is. Utóbbi kapcsán elhangzott, hogy a karra felvett hallgatók többségével a beiratkozás napján kettős jogviszony létesül: hallgatói jogviszony az egyetemmel és egy ösztöndíjszerzés aláírásával tisztjelölti jogviszony az adott rendvédelmi szervvel. Ez azt jelenti, hogy a végzett hallgatók az adott szerv tisztje-

lölti állományába kerülnek, és a végzettségüknek megfelelő tiszti beosztást kapnak. Az online nyílt napon egykori RTK-s hallgatók is elmondták tapasztalataikat az itt folyó képzésekről. Karkusz Kristóf hadnagy és Törteli Eszter százados mellett az élő műsor vendége volt Lakatos Tibor dandártábornok, az ORFK Közrendvédelmi Főosztály vezetője is, akit az Operatív Törzs tájékoztatóiról ismerhetett meg az ország.

December 4-én a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, december 9-én pedig a Vízstudományi Kar várta online nyílt napjaira az érdeklődőket bemutatókkal, virtuális sétával és természetesen a kar korábbi hallgatóival készült beszélgetésekkel.

Az NKE képzéseiről és a felvételiéről további információ: <https://felveteli.uni-nke.hu/> ●

DIGITÁLISAN EGY JOBB JÖVŐÉRT

A hazai digitalizáció mérföldkövének nevezték az idei évet a Civitas Sapiens '20 Okos Város online konferencia résztvevői. A Digitális Jólét Program és az Okos Város Tudásközpont által szervezett eseményen bemutatták a Digitális Falu Programot, és új fejlesztési irányokról is volt szó.

A jövő fő gazdasági és szociális tényezői a települések, amelyek versenyképességét digitális módszerekkel lehet tovább erősíteni. A települések mindennapi életét új, okos megoldásokkal kell kiegészíteni, amelyek könnyebbé, átláthatóbbá, biztonságossá és – nem utolsósorban – élhetőbbé teszik a helyet az ott élők számára. A Digitális Jólét Program 2.0-ban kiemelt helyet elfoglaló Okos Város – Smart City fejlesztési program célja, hogy a városok, a falvak és azok polgárai is széles körben hozzáférjenek a folyamatosan bővülő elektronikus megoldások köréhez. Az évente megrendezett konferencia lehetőséget teremt a tapasztalatcserére a települések és minden olyan vállalkozó, gazdasági szereplő között, akik fejlesztéseikkel hozzájárulnak egy okosabb és fenntarthatóbb bolygó megteremtéséhez.

A Civitas Sapiens műhely feladata, hogy a Digitális Jólét Program 2.0-ban kitűzött célokat megvalósítsa. Ennek illeszkednie kell a Digitális Jólét Program eredeti célkitűzéseivel: idővel minden magyar polgár és vállalkozás a digitalizáció nyertesévé váljon. Ennek megvalósítását digitális térségfejlesztési szakemberek képzésével, okos város pilot mintaprojektekkel, illetve okos város piacter létrehozásával igyekeznek támogatni. A kormány által elfogadott stratégiák, a digitális hozzáférés széles spektrumú kiterjesztése a közigazgatási ügyintézésre, valamint a Szupergyors

Internet Program, a Magyarországi 5G Koalíció létrehozása, illetve a „digitális gazdaság” keretrendszerének megteremtése mind a „digitális tudástár” és egy jól működő „digitális állam” felépítését szolgálja.

A múlt évi és idei párbeszéd célja is az volt, hogy helyzetképet adjanak a hazai és nemzetközi okosváros-trendekről, illetve a téma szakértőinek segítségével olyan megoldásokat, javaslatokat dolgozzanak ki, amelyek előmozdítják a terület fejlesztését. A városok és falvak itthon is komoly kihívásokkal szembesülnek, amelyekre idővel megoldást jelenthet az új technológiai megoldások bevezetése, de ehhez ismerni kell az urbanizáció kapcsán felmerülő problémákat, és személyre szabott megoldásokat kell találni a magyar „okos falvak” alkotta ökoszisztéma kialakítása során jelentkező akadályokra.

„Manapság egyre nagyobb az igény az elektronikus közigazgatási megoldásokra” – mondta el az idei konferencia megnyitóján Uzsák Katalin. A Miniszterelnökség területi közigazgatás működéséért felelős helyettes államtitkára azt is kiemelte, hogy a közigazgatás digitális fejlesztéséhez elengedhetetlen egy modern háttértámogatási rendszer kiépítése, a közigazgatási szakemberek továbbképzése. „A járványhelyzet kényszere szüli, de az online kapcsolatfelvétel illik az Okos Város konferenciához” – hangsúlyozta beszédében Kis

Norbert. A Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem fejlesztési rektorhelyettese arról is szólt, hogy az egyetemek is fontos részét képezik a digitális világnak, így az okos városoknak is integráns elemei lehetnek a felsőoktatási intézmények. „Bár a világvárodnak köszönhetően itthon is felgyorsult a technikai fejlődés, Magyarország a digitalizációban még jelentősen el van maradva az európai uniós átlagtól” – világított rá a rektorhelyettes. Kis Norbert úgy véli, a pandémia az államról a cégekre, az önkormányzatokra és a polgárokra helyezte a fejlesztések súlyát, aminek következtében közös tanulás indult meg az egyes szereplők között.

„Magyarországon az okos városok akkor fognak igazán hatékonyan működni, ha a rendszert működtető kollégák egymással jó kapcsolatot ápolnak, s folyamatosan megosztják egymással kérdéseiket, tapasztalataikat” – ezt már Gál András Levente, a Digitális Jólét Program szakmai vezetője hangsúlyozta. A szakember egyebek mellett beszélt arról is, hogy a Digitális Jólét Program 2015 óta foglalkozik azzal, hogy a digitális eszközök minél inkább hozzájáruljanak az okos városok működéséhez, az elfogadott Digitális Jólét Program 2030 stratégiai irányelvei pedig igyekeznek választ találni az összes felmerülő kérdésre. Az idei évet több

szemponttól is mérföldkönek tekinti a szakmai vezető: szeptemberben a magyar kormány elfogadta Magyarország Digitális Jólét Stratégiáját, létrejött a Nemzeti Adatvédelmi és Adatszabványügyi Bizottság, illetve az Európai Unió kiadta az európai adattér létrehozására vonatkozó intézkedéseit.

„Magyarország kormányának célkitűzése, hogy 2030-ra hazánk Európa egyik legélhetőbb országává váljon, és segítse a települések versenyképességének növelését, a helyi közösségek életminőségének javítását” – üzent leveleiben Gyopáros Alpár. A Modern Települések Fejlesztéséért felelős kormánybiztos szerint az okosváros-konferenciák mellett, hogy lehetőséget kínálnak a tapasztalatcserére, kijelölik a fejlesztési irányokat is. A kormánybiztos fontosnak tartja a fenntartható vidéki élet megteremtését és olyan programok indítását, amelyek növelik a magyar falvak megtartó erejét. A Digitális Falu Program illeszkedik a magyar kormány városfejlesztési elképzeléseibe, a tervek olyan konkrét és kézzelfogható szolgáltatásokat kínálnak, amelyek képesek választ találni a vidéki települések évtizedek óta meglévő problémáira. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka

Internethasználat: NEM TUDATOSAK A KÖZÉP-EURÓPAIAK

Egyetlen vizsgált közép-európai országban sem jellemző az internethasználatra a tudatosság – ez is kiderül a Nemzeti Közszerológati Egyetem Információs Társadalom Kutatóintézetének most publikált kutatásából. A szakemberek azt vizsgálták összehasonlító módszerekkel, hogy Csehországban, Lengyelországban, Magyarországon és Romániában hogyan használja a felnőtt korú lakosság – elsősorban kommunikációs célra – az információs technológiákat.

A négy ország részvételével történt reprezentatív felmérés számos hasonlóságot, de lényeges különbségeket is feltárt az egyes államok lakosainak online kommunikációs szokásai kapcsán. Előbbire példa, hogy az internethasználatra egyetlen országban sem jellemző a tudatosság. Bár az emberek tisztában vannak a veszélyekkel, sem képzéssel, sem szűrőszoftvekekkel nem védik magukat és családjukat, valamint nem sokat tesznek adataik védelme érdekében sem. Pedig szükség lenne rá, hiszen például a közösségi médiafelületeket – elsősorban a Facebookot – elszeretettel használják mind a négy országban, különösen Magyarországon. Hazánkban kiemelkedően magas a közösségi média-plafomok közül a Facebook népszerűsége, és nálunk nincs olyan generációs szakadék a használat során, mint például Lengyelországban vagy Csehországban. A szakértők megállapítása szerint a Facebook a közbeszéd kiemelkedő jelentőségű fóruma Közép-Európában (is).

Bár gyakran használjuk a közösségi média-felületeket, mégis mi, magyarok tartunk a leginkább attól (60,5 százalék), hogy az online kommunikáció negatív hatással lesz a személyes kapcsolatainkra. Ugyanez az érték Csehországban 50,7 százalék, Lengyelországban 38,9 százalék, Romániában pedig mindössze 29 százalék. Jelentős különbségek figyelhetők meg a régió országai között az információforrásokba vetett bizalom és a manipulációtól való félelem terén. A kutatás megállapítása szerint a magyarok túlnyomó többsége – hasonlóan a románokhoz – nem tart attól, hogy az online világ egyes szereplői manipulálják őket. Magyarországon

a reklámozókkal (23 százalék), Romániában pedig a politikusokkal (22,5 százalék) szemben a legbizalmatlanabbak az emberek. Az internetet hazánkban naponta a felnőttek 54 százaléka használja hírfogyasztásra, ez az arány csak Lengyelországban magasabb (60 százalék felett), míg Csehországban 44,6 százalék, Romániában 42,3 százalék.

Érdekes megállapítása a kutatásnak az is, hogy a közösségi média szerepe a hírfogyasztásban itthon kifejezetten nagy: az internetezők 75%-a használja ezeket a szolgáltatásokat ilyen célra valamilyen rendszerességgel. Ez a szám hasonló értékeket (egyenként 67-68%) mutat a régió másik három országában is. A közéleti híreket három országban a többség passzívan fogyasztja, vagyis csak az eléje kerülő hírekből tájékozódik. Magyarországon 34%, Lengyelországban és Romániában csupán 29-29% mondta, hogy maga keres utána az ilyen híreknek, egyedül Csehországban igaz majdnem minden második lakosra (49%) a hírfogyasztás aktív formája. Az ambivalens érzésekkel együtt is minden vizsgált országban egyértelmű többségben vannak azok, akik szerint a digitális szolgáltatások és az online tevékenységek gyors ütemű fejlődése inkább lehetőséget jelent az egyén és a társadalom számára. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az idősebb generáció még mindig jóval kevésbé használja az internetet, mint a fiatalabbak, ez pedig nagy lehetőségeket rejt mind a négy ország állami és üzleti szférája számára. „A kutatási eredmények rámutatnak az információs társadalom szereplőinek felelősségére. Az internetes vívmányokkal élni kívánó emberek maguk is jól látják ezeknek az eszközöknek a kockázatait, maguk is érzékelik kiszolgáltatottságukat, de a mindennapos egyéni használat során mégsem reagálnak megfelelően ezekre a kockázatokra. Ahol közösségi szintű veszélyeket azonosítunk, a szolgáltatók társadalmi felelősségére, annak hiányában pedig végső soron szabályozói megoldásokra kell építenünk” – fogalmazott Török Bernát, az Információs Társadalom Kutatóintézet vezetője.

Az Információs Társadalom Kutatóintézet (ITKI) 2019 februárjában jött létre a Nemzeti Közszerológati Egyetemen: több tudományterület képviselői összetett módon vizsgálják az infokommunikációs szolgáltatásoknak és az új technológiáknak az emberre, a társadalomra, az államra, az alapjogok érvényesülésére és a demokratikus nyilvánosságra gyakorolt hatásait és szabályozási kérdéseit. Első empirikus kutatásukban a magyarok internethasználati szokásait vizsgálták, ez bővült ki most egy közép-európai összehasonlító vizsgálattal. A teljes kutatási anyag az Információs Társadalom Kutatóintézet honlapján érhető el. ●

A fenntarthatóság árnyalatai

Egy nemzeti vagyonleltár készítésére is szükség lenne ahhoz, hogy hatékony fenntarthatósági stratégiánk legyen – hangzott el a Fenntarthatóság árnyalatai című tanulmánykötet novemberi online bemutatóján. A Csath Magdolna egyetemi tanár által szerkesztett könyv a többi között azokat a tudományos eszközöket is áttekinti, amelyek alkalmasak lehetnek a fenntartható fejlődés mérésére.

A most bemutatott könyv a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában, a Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítvány támogatásával jelent meg, és olyan tanulmányokat tartalmaz, amelyek különböző aspektusokból járják körül a fenntartható fejlődés kérdéskörét. Kis Norbert fejlesztési rektorhelyettes, az online esemény moderátora szerint a tanulmánykötet szellemisége és mondanivalója sok vonatkozásban összecseng David Attenborough *Egy élet a bolygónkon* című, nemrégiben megjelent dokumentumfilmjében elhangzott gondolatokkal. „A film és ez a könyv is rámutat arra, hogy mindenkinek hozzá kell tennie valamit a saját eszközeivel a remélhető változásokhoz” – fogalmazott Kis Norbert.

Sorsfordító időknek éli meg jelenkorunkat Kőrösi Csaba volt ENSZ-nagykövet is. A Köztársasági Elnöki Hivatal Környezeti Fenntarthatóság Igazgatósága vezetője szerint az elmúlt két évszázad fejlődési pályája miatt „olyan döntésekre kényszerültünk, amelyeknek következményei nemcsak a mi, hanem az utánunk következő generációk életét is meghatározza”.

A bemutatott tanulmánykötet a fenntartható fejlődési fordulat kivitelezhetőségét, a leghatásosabb módszereket és a teljesítmények összehasonlíthatóságát keresi, integráltan kezelve a környezeti, társadalmi és gazdasági dimenziókat. Elhangzott, hogy a könyv szerzői logikusan, jövőképet nyújtva vezetnek végig az olvasót azon az úton, amely a válságjegyekkel terhelt jelenből egy jól átgondolt közeljövő igényével a fenntartható fejlődési fordulat perspektíváját tárja elénk. A szakember úgy látja: a kötet nagy érdeme, hogy áttekinti a fenntartható fejlődés mérésére alkalmazható tudományos eszközöket. Kőrösi Csaba szerint, ha tudunk alkotni egy komplex fenntarthatósági mutatót, akkor az legalább akkora jelentőséggel bír majd, mint a GDP megalkotása a múltban. A fenntartható fejlődés a nemzeti vagyon megőrzéséről és állandó fejlesztéséről szól Csath Magdolna szerint. A kötet szerzője és szerkesztője elmondta, hogy a nemzeti vagyonhoz nemcsak a gazdasági, hanem a természeti, a humán- és a társadalmi vagyon is hozzátartozik, ezeket érdemes komplex

módon vizsgálni. Ahhoz pedig, hogy valós, használható fenntarthatósági stratégiánk legyen, meg kell mérni a nemzeti vagyon egyes elemeinek állapotát, egyfajta nemzeti vagyonleltárt kell készíteni. „Azt javasoljuk a döntéshozóknak, hogy ne hozzanak olyan gazdasági döntéseket, amelyek bármilyen más vagyonelemre negatív hatással vannak, akár az emberre, akár a természetre vagy a társadalmi vagyonra” – fogalmazott a közgazdász professzor. A szakember szerint a GDP „csak” egy mennyiségi mutató, így szükség van fenntartható fejlődési mutatókra is.

Az online eseményen szó volt a humán és a társadalmi fenntarthatóság mutatóiról nemzetközi összehasonlításban. Nagy Balázs kutató, a fejezet szerzője elmondta, hogy a fenntarthatóságot komplex módon vizsgálta, így például az ökológiai gazdálkodásba bevont mezőgazdasági területek arányát vagy a légszennyezettség mértékét is tanulmányozta. Szólt a kihívásokról is: növekedett a jövedelmi egyenlőtlenség, stagnál a korai iskolaelhagyás

mértéke, és az oktatás minden szintjén kell foglalkozni a fenntarthatósággal.

Horváth Klaudia arról beszélt, hogy a fenntarthatóság hogyan jelenik meg a következő uniós ciklus költségvetésének tárgyalása során. A szakember elmondta, hogy az EU-nak nincs egyetlen nagy stratégiája a fenntarthatóságra, de az biztos, hogy év elején megjelent az európai zöld megállapodás program, amely az elkövetkező évekre meghatározza az EU fenntarthatósági politikáját.

Taksás Balázs szerint az emberiség akkor képes túlélni, ha tud alkalmazkodni mind gazdaságilag, mind társadalmilag azokhoz a változásokhoz, amelyeket jelentős részben mi magunk okoztunk. A szakember úgy véli: ha a fenntarthatóság valóban megjelenik a gazdasági tevékenységben, az hamar versenyképességi előny lesz az adott ország számára. ●

ÚRBÁNYÁSZAT: ÁLOM VAGY REALITÁS?

A jövő kiváló energiaforrásai lehetnének az űrben található nyersanyagok. Ugyanígy, a Hold és a Mars „meghódítása”, azaz a tartós emberi jelenlét szintén elképzelhetetlen az ott található nyersanyagok, különösen a víz kinyerése nélkül. Kitermelésük talán a nem is olyan távoli jövő realitása, ám ennek technikai és jogi lehetőségeiről már napjainkban zajlik a vita. Vajon mi minden vár tisztázásra, hogy az űrbányászat ne álom, hanem valóság legyen?

„Az űr a legvégső határ. Ennek végtelenjét járja az Enterprise csillaghajó, melynek feladata különös új világok felfedezése, új életformák, új civilizációk felkutatása, és hogy eljusson oda, ahová még ember nem merészkedett” – ugye mindenki jól ismeri a *Star Trek* című filmpozs bevezető narrációját? Bár az emberiségnek még nem áll és – az általános relativitáselmélet szerint – nem is fog rendelkezésére állni galaxisokon átutazni képes csillaghajó, néhány űreszköz már eljutott a Naprendszer távoli helyeire és határára is, közben pedig értékes nyersanyagokat talált, amelyek akár az emberiség szolgálatába is állíthatók. Ahhoz, hogy a „második űrverseny” egyik eredményeként az ember más planétákon és egyéb aszteroidákon is megvethesse a lábát, egy sor tudományág együttműködése szükséges a mérnöki és természettudományoktól a jogon át más társadalomtudományokig. A „második űrverseny” hajtóereje pedig többek között éppen az, hogy a technológiai fejlődés hatására belátható közelségbe került a Hold és más égitestek ásványi kincseinek kitermelése. A Nemzeti Közzolgálati Egyetemen (NKE) nemrégiben alakult meg a Világűr Társadalomtudományi Kutatóműhely, amely azokat a tudományágakat szeretné a világűr felhasználásával kapcsolatban erősíteni, amelyek eddig idehaza tudományos igényességgel kevésbé voltak kutatottak, illetve intézményi szinten nem foglalkoztak velük – erről az NKE és a Magyar Asztronautikai Társaság (MANT) online konferenciáján beszélt Bartóki-Gönczy Balázs, a kutatóműhely vezetője. Az is elhangzott: az űrben található nyersanyagok kitermelése kapcsán egyelőre „több a kérdés, mint a válasz”, hiszen egy idegen égitestről származó minta Földre hozatala is horribilis összeg, esetenként több milliárd dollár, így a helyben felhasználás lehetősége került előtérbe. Mint azt Both Előd, a MANT elnöke érzékeltette: mostanában a NASA Osiris Rex űrszondájának küldetése kap nagyobb sajtóvisszhangot, ez az eszköz a Bennu kisbolygóból vett mintát, amelynek 60 grammját hozza vissza a Földre 2023-ban. A minta 1 grammjának megszerzése és szállítása is 1-2 millió dollárba kerül. Korábban az Apolló-programban több mint 380 kilogramm holdkőzetet hoztak haza az űrhajósok, ott 1 kg minta megszerzése 400 millió dollárt emésztett fel, és a költségek azóta sem csökkentek, sőt. A Marsot vizsgáló tudományos programban 2031-re körülbelül 6-700 gramm minta Földre érkezése valószínű, ennek becsült költsége 4-6 milliárd dollár. Az adatokból látható, hogy az ásványi anyagok bolygónkra szállításának technikai akadálya nincs, ám az eddig megszerzett mennyiségek távolról sem „ipari” méretűek, a költségek pedig horribilisek. Kérdés, hogy utóbbiak csökkenthetők-e, és van-e olyan ásványi anyag, amelynek megszerzése még ekkora

VILÁGŰRSZERZŐDÉS (1967. JANUÁR 27.)

I. CIKK

A világűr kutatását és felhasználását, beleértve a Holdat és más égitesteket, minden ország javára és érdekében kell folytatni, tekintet nélkül az országok gazdasági vagy tudományos fejlettségének szintjére, és azt az egész emberiség közös vállalkozásának kell tekinteni. A világűr, beleértve a Holdat és más égitesteket, valamennyi állam az egyenlőség alapján és a nemzetközi joggal összhangban minden megkülönböztetés nélkül szabadon kutathatja és használhatja, és az égitestek minden területére a bejárás szabad. A világűr, beleértve a Holdat és más égitesteket, a tudományos vizsgálatok számára szabad és az államok az ilyen kutatásokban való nemzetközi együttműködést megkönnyítik és támogatják.

II. CIKK

A világűr, beleértve a Holdat és más égitesteket, sem a szuverenitás igényével, sem használatfoglalás útján, sem bármilyen más módon egyetlen nemzet sem sajátíthatja ki.

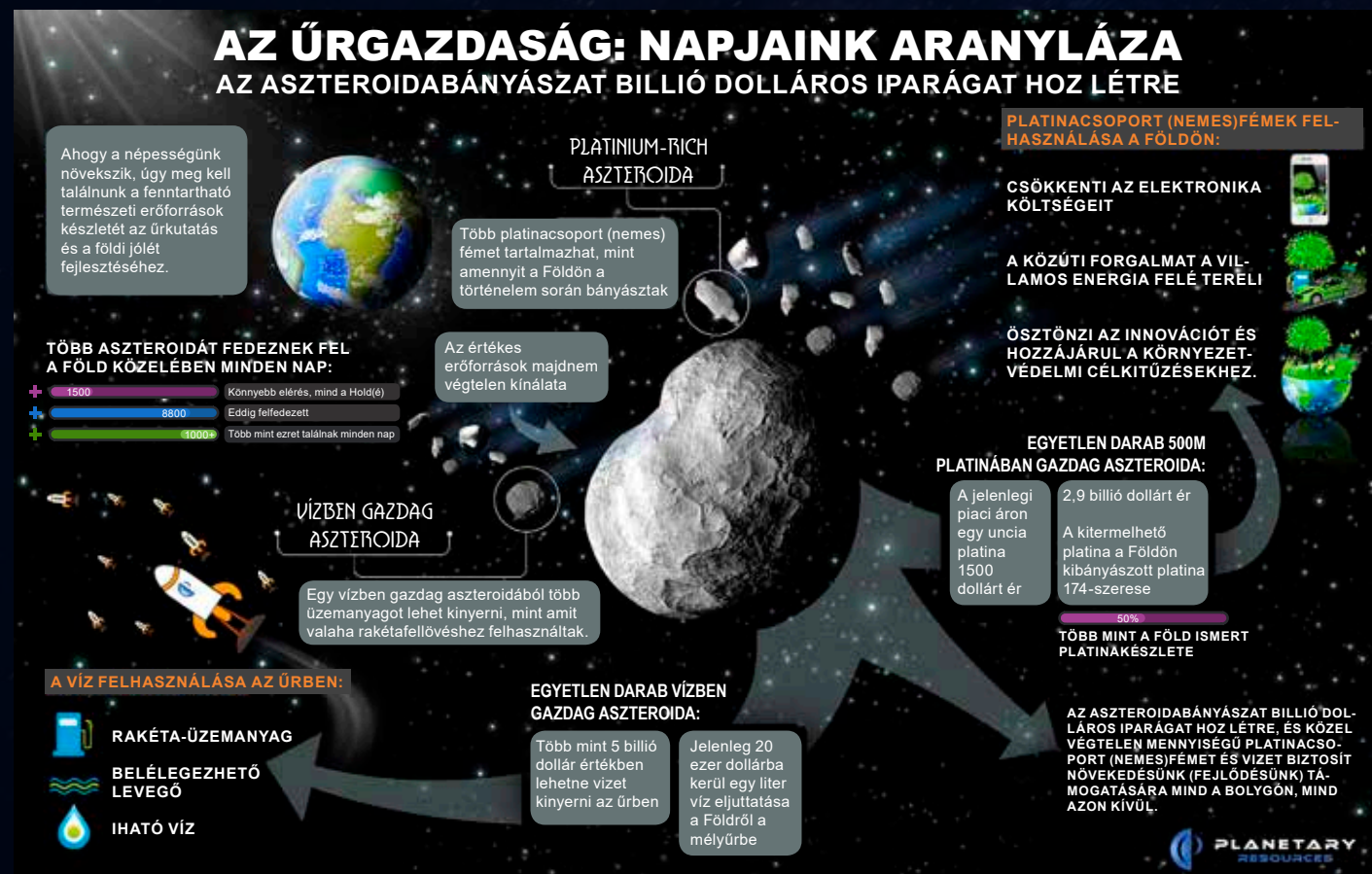
ráfordítást. Both Előd szerint ezek már a jövő kérdései, mint ahogy az is: egy majdani, például a Holdon lévő űrbázis esetén megéri-e ezekkel az ásványi anyagokkal foglalkozni? Bérczi Szaniszló fizikus, a MANT elnökségi tagja szerint ezek az ásványok „nyersanyagai lesznek a holdi építésznek”. Például a holdpor a vizsgálatok szerint nagyszerű építőanyag, égi kísérőnk völgyeinek falába majdan lakhelyek vájhatók, hiszen 10-20 méter mélyen már nem olyan nagy a hőingás, mint a felszínen. Így a Hold ideális bázis lehet majd a nem is olyan távoli jövőben, vagyis az űrben található ásványi anyagok helyben történő felhasználása lehet az egyik lehetséges út a használatukra.

Érdekes megvizsgálni a világűr ilyen célú „felhasználását” jogi szempontból is. A világűr ugyanis senki joghatósága alá nem tartozik, tehát érdekes kérdés, hogy a nemzetközi jog megengedi-e az űrbányászatot? Erre a nemzetközi szabályozási környezet, például az 1967-es Világűrszerződés, az 1979-ben született Holdmegállapodás, ENSZ-határozatok és egyéb dokumentumok többféle értelmezést adnak. Sulyok Gábor nemzetközi jogász, egyetemi tanár (SZE), a kutatóműhely tagja szerint az űrbányászat vonatkozásában például értelmezés kérdése, mit tekintünk égitestnek. »

Egyes értelmezések ugyanis az üstökösöket és a kisbolygókat kizárják ebből a fogalomból, míg mások épp ellenkezőleg. Szintén érdekes értelmezési vita, hogy a kisajátítás tilalma kire terjed ki: csak az államokra vagy azok honos vállalataira is? Egyáltalán lehet-e a világűrben található nyersanyagokkal kapcsolatban „nemzeti kisajátításról” beszélni, hiszen a „nemzet” jogi értelemben egy nemzetközi jogi környezetben megjelenő kifejezés, míg a „kisajátítás” egy állam belső jogrendszerében használatos fogalom. Ezekből a kiragadott példákból látszik, bőven van még tisztázni való jogi téren is. Egyébként az égitestek nyersanyagainak felhasználási kérdéseit Punczman Ádám jogász, a Világűr Társadalomtudományi Kutatóműhely kutatójának elmondása szerint jelenleg három nemzet: az Egyesült Államok, az Egyesült Arab Emírségek és Luxemburg szabályozza nemzeti törvényekben. Az űrutazás annak idején a hidegháborúban vetélkedő két szuperhatalom versenyeként született, évtizedekig az Egyesült Államok és a Szovjetunió kizárólagos terepe volt. Napjainkra azonban magáncégek sora bizonyította, hogy

képes gazdaságosan tárgyakat, sőt akár embereket is az űrbe juttatni, tehát ezek a cégek „űrversenyképesek”. A múlt szuperhatalmainak hadászati és ideológiai fölényre való törekvésével szemben a magánvállalatok gazdasági előnyt látnak az űrben, motivációjuk az értékes, a Földön ritka nyersanyagok kitermelése, amelyek egy része az aszteroidákon könnyen bányászható. Ehhez még egy sor technikai és költségproblémát kell azonban megoldani, de rendezni kell a jogi szabályozást is, aminek legfontosabb promotálójá az Egyesült Államok, aki egyértelműen az űrbányászat lehetővé tétele mellett érvel. Azaz az igény már megszületett az űrbányászatra, ezekről a dolgokról beszélni egyértelműen nem korai. A diskurzust tudományos szinten is érdemes folytatni, amelynek egyik hazai letéteményese a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen alakult Világűr Társadalomtudományi Kutatóműhely, amely 2020 októberétől az Európai Űrügynökség Űrjogi Központjának (ECSL) kiemelt hazai partnere. ●

Szöveg: Tasi Tibor

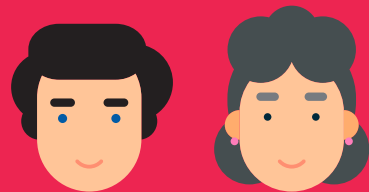

ÚJ FEJEZET A KISEBBSÉGVÉDELMEBEN

Európai uniós mércével is korszakalkotó kezdeményezésnek nevezték a Minority SafePacket az NKE Európa Stratégia Kutatóintézet novemberi online eseményén. A már több mint egymillió uniós polgár által is támogatott kezdeményezés célja, hogy az EU javítsa a nemzeti és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek védelmét, és támogassa az unió kulturális és nyelvi sokszínűségét.

Az Európai Uniónak alapvetően nincs hatásköre a nemzeti kisebbségek védelmével kapcsolatban, és nincsenek is általános kisebbségvédelmi szabályok. A probléma azonban számos ország esetében valós, így jogos elvárás lehet, hogy az EU valamilyen formában szabályozza ezt a területet. Ebben hozhat jelentősebb áttörést a Minority SafePack polgári kezdeményezés, amelyhez már 1,2 millió uniós polgár is csatlakozott támogató aláírásával. A történet mintegy tíz éve kezdődött Erdélyben, és jelenleg ott tart, hogy december közepén az Európai Parlament is tárgyalja majd a kezdeményezést, amelyről jövő év elején az Európai Bizottság is állást foglal. Az NKE kutatóintézete azért szervezett eredetileg jelenléti, a járvány miatt azonban online formában megrendezett eseményt, hogy az európai parlamenti meghallgatáson elhangzottak figyelembevételével javaslatokat lehessen megfogalmazni a bizottság számára. »

MINDEN KULTÚRA ÉRTÉKI!

OTTHON A RÉGIÓNKBAN!

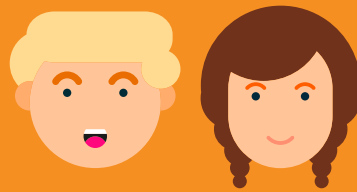
ÁLLÍTSUK MEG A NYELVEK ELTŰNÉSÉT EURÓPÁBAN!

SZABAD HOZZÁFÉRÉST AZ AUDIOVIZUÁLIS TARTALMAKHOZ!

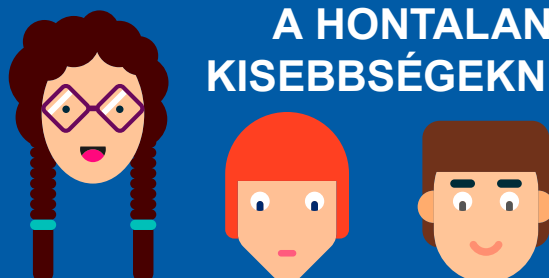
EGYENLŐ ESÉLYEKET A NYELVHASZNÁLATBAN!

A MINORITY SAFEPAK ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

Az európai polgári kezdeményezést az Európai Bizottság 2013. szeptember 13-án elutasította azzal a megjegyzéssel, hogy az „nyilvánvalóan kívül esik az EB azon jogkörén, amely felhatalmazná, hogy jogalkotási javaslatot tegyen”. A kezdeményező bizottság úgy döntött, hogy az elutasító határozatot megtámadja az EU luxemburgi törvényszékén. A procedurális indokok mellett a fellebbezés tartalmi elemekről is szólt, amelyek kitértek azokra az intézkedésekre, amelyek az EB szerint az EU-s kompetencián kívül esnek. 2017. február 3-án az Európai Unió Törvényszéke helyt adott a Minority SafePack európai polgári kezdeményezést előterjesztők kérésének, és megsemmisítette az Európai Bizottság elutasító határozatát. Ezt követően a bizottságnak két hónapon belül újabb határozatot kellett hoznia, amellyel részlegesen bejegyezte a Minority SafePack kezdeményezést az előterjesztett 11 javaslat közül 9 vonatkozásában, így ezen javaslatok tekintetében 2017. április 3-án megindulhatott a támogató nyilatkozatok gyűjtése.

JOGOKAT A HONTALAN KISEBBSÉGEKNEK!

„Egy olyan európai politikai kezdeményezésről van szó, amely folyamatában komoly hatással lehet a magyar közösséget érintő politikai eseményekre, erősen kötődik Közép-Európához és a magyar politikához is, és szeretnénk érthetővé tenni a mi álláspontunkat az európai közvélemény előtt is” – hangsúlyozta köszöntőjében Navracsics Tibor, a kutatóintézet vezetője. A volt uniós biztos szerint a kezdeményezés új fejezetet nyithat az európai integráció történetében, hiszen eddig az unió jobbára csak a gazdasági jellegű kérdésekre és szakpolitikákra koncentrált, most viszont a kisebbségvédelem megjelenik az „európai belpolitika radarján” is.

Koller Boglárka szerint nemzetstratégiai jelentőségű európai polgári kezdeményezésről van szó, amely jelentősen javíthatna a határon túli magyar közösségek helyzetén. „Ez az ügy azonban nemcsak nekünk fontos, hanem például Bulgáriának, Dániának, Horvátországnak, Lettországnak vagy Szlovéniának is” – fogalmazott az NKE nemzetközi rektorhelyettese. Koller Boglárka azt is hozzátette, hogy a Minority SafePack arra is jó, hogy tesztelje az európai demokráciát, hiszen jól példázza, hogy az európai polgároknak is lehet beleszólásuk a jogalkotásba.

Előadásában Vizi Balázs egyetemi docens a nemzeti kisebbségek védelmének történetét tekintette át az Európai Unióban. Az NKE tanszékvezetője szólt arról, hogy a kisebbségvédelem kapcsán az első igazi lökést az hozta meg, amikor a 70-es évek végétől az Európai Parlament közvetlenül választják meg, így ez az addig kényes téma is megjelent az európai közbeszédben. Szintén fontos lépésnek tekinthető a Lisszaboni Szerződés, amelyben először jelent meg a „kisebbségek” kifejezés. A szakember szólt a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájáról és a kisebbségi keretegyezményről is, amelyek szintén segítették a folyamatot.

Európai uniós mércével mérve is korszakalkotó kezdeményezésről beszélt előadásában Vincze Loránt EP-képviselő is. Az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) elnöke sikertörténetnek nevezte a Minority SafePacket, amely az Európai Unió történetének ötödik sikeres polgári kezdeményezése. Az erdélyi politikus szerint a sok támogató aláírás azt jelzi, hogy létrejött egy európai kisebbségi szolidaritás, hiszen a probléma mintegy ötvenmillió uniós polgárt érint, köztük például a Kárpát-medencei magyarokat, a dél-tiroli németeket, a németországi dánokat vagy a szlovéniai olaszokat. Az pedig, hogy Erdélyből indult a kezdeményezés, nem meglepő, hiszen itt nagyon régóta rendezetlen a magyar kisebbség helyzete, amelyet a mai napig nem sikerült megnyugtatóan megoldani. Ehhez olyan törvényi keret kellene teremteni Romániában, hogy a kisebbségi közösségek biztosítva lássák a szülőföldön maradási és fejlődési következő évtizedekre. Vincze Loránt szerint azzal szembesülnek a magyarok, hogy jelenleg is elsősorban az identitás védelméhez kapcsolódó

feladatokat kell elvégezniük, miközben fejleszteni, modernizálni kellene az erdélyi magyar közösséget. „Teremtünk olyan standardokat, amelyek valamennyi kisebbség számára biztosítják a jogi keretet” – hangsúlyozta a képviselő, aki azt is hozzátette, hogy a jelenlegi szabályozásnak megvannak a korlátai, a szankciók nem követik a meg nem felelést, és vannak olyan tagállamok, amelyek továbbra sem ratifikálták a jelenlegi eszközöket.

Gál Kinga EP-képviselő a rendszerváltás óta foglalkozik a kisebbségvédelemmel, ebből az elmúlt 16 évben az Európai Parlamentben küzdött a kisebbségi jogokért. Több képviselőtársával együtt létrehozták a Hagyományos Kisebbségek, Nemzeti Közösségek és Nyelvek Frakcióközi Munkacsoportját, amelynek Gál Kinga az egyik társelnöke. Ez a munkacsoport már az előző ciklusban is működött, és 21 tagállamból 65 képviselő kapcsolódott be a munkába. Ez egy önkéntes szerveződés, mindenki a saját ambíciója szerint végzi a feladatát, amely nem kevés, hiszen Európa nyugatibb felén is vannak gondok a kisebbségek helyzetével. A magyar társelnök szerint ezen a területen nagyon nehéz jelentős áttörést elérni, így különösen nagy eredmény az, amit a Minority SafePack eddig elért. „Már az sem volt egyértelmű, hogy összejön a legalább egymillió aláírás, a kezdeményezés sikeresen járta meg az eddigi uniós fórumokat, és ha a bizottság is elfogadja, mérföldkő lehet a kisebbségvédelem történetében” – fogalmazott Gál Kinga.

A javaslat végző elfogadásával kapcsolatban azonban vannak saját tapasztalatokon alapuló félelmei. A közép-európai államok ugyanis már a 2004-es tagállami csatlakozáskor bíztak abban, hogy lesz politikai akarat kimondani: a kisebbségek Európa-szerte értéket hordoznak, gazdagítják országukat és a kontinenst is. Az akkori várakozás eddig nem igazán igazolódott be, a magyar kisebbségek helyzetével kapcsolatban még a 2007-es romániai EU-csatlakozás sem adott megnyugtató válaszokat. Gál Kinga az elmúlt másfél évtizedben számos alkalommal fordult kisebbségvédelmi kérdésekben az Európai Bizottsághoz, amelynek illetékesei rendszeresen azt válaszolták, hogy ez nem uniós, hanem tagállami hatáskör. A mostani polgári kezdeményezés azért lehet sikeres, mert nem egyetlen új jogszabályt szeretnének elfogadtatni a kezdeményezők, hanem számos területen terveznek kisebb jogszabály-módosításokat. A Minority SafePack számos területen – nyelv-oktatás-művelődés, regionális politika, egyenlőség, média, regionális (tagállami) támogatás – konkrét szabályozási javaslatot tesz, megjelölve a megfelelő jogalapokat, valamint a javasolt jogszabály típusát. A kezdeményezés tehát valójában nem egy, hanem több jogalkotási javaslatot tartalmazó csomag, amely az EU intézményrendszerében már létező és szabályozott területekhez kapcsolja a kisebbségi jogokat. ●

HÍD WASHINGTON ÉS BUDAPEST KÖZÖTT

Négy amerikai kutató kapott lehetőséget, hogy 10 hónapig Magyarországon éljen, tanuljon, kutasson és megértsen minket, magyarokat és Közép-Európát. A Budapest Fellowship Program keretei alkalmasak lesznek arra, hogy „hidak” épüljenek Washington és Budapest között, Amerikába is eljusson a közép-európai gondolkodásmód, és talán mi is jobban megértsük, mit gondolnak rólunk az óceán túloldalán. A program kiemelt partnere a Nemzeti Közzolgálati Egyetem, aminek eredményeként a Ludovika-brand híre messzi tájakra is eljuthat.

A Budapest Fellowship Program egy amerikai kutatókból álló hálózat kiépítését tűzte ki célul. A tudományos szakemberek Közép-Európa stratégiai fontosságáról gondolkodnak majd, a jövőbeni kimenet pedig egyfajta híd a térség, ezen belül Magyarország és az Amerikai Egyesült Államok között. A program támogatója a The Hungary Initiatives Foundation (HIF), amely egy független, washingtoni székhelyű nonprofit szervezet, korábbi lapszámunkban már olvashattak róla. A program szervezője a Mathias Corvinus Collegium (MCC), partnere pedig a Nemzeti Közzolgálati Egyetem. A program egyik fő eleme az amerikai szakemberek kutatói tevékenysége, mentorok segítségével. „A program stratégiai jelentőségű nemcsak az MCC életében, hanem az ország kultúradiplomáciájában is” – fogalmazott a kezdeményezés sajtótájékoztatóján Orbán Balázs miniszterhelyettes, a Mathias Corvinus Collegium kuratóriumi elnöke, aki azt is hozzátette: a magyaroknak meg kell érteniük a körülöttük zajló eseményeket, de azt is, ahogyan mások gondolkodnak róluk. A Budapest Fellowship Program végeredményben ebben jelent előrelépést. „Olyan hidak, hídfők kiépítéséről van szó, amelyek a konceptuális gondolkodásmódot és a két ország közötti gondolkodásmódbeli különbségeket, meglátásokat, percepciókat tudják jobban megérteni és megértetni egymással” – fogalmazott lapunknak Mártonffy Balázs, John McCain-díjas politológus. A Nemzeti Közzolgálati Egyetem oktatója, a program egyik kutatójának mentora kiemelten fontosnak tartja, hogy meg tudjuk érteni, milyen szempontrendszer szerint nézi az Egyesült Államok Közép-Európát és Magyarországot, mindezt olyan amerikaiakkal, akik kutatásaik, munkájuk során már valahol találkoztak Közép-Európával, de az itteni szempontrendszert még nem sajátították el. A Budapest Fellowship Program keretében egy kutató, Ryan Brockhaus jött a Ludovikára. „Ryan egy biztonságpolitikai szakértő, akinek a kutatási területe az amerikai–magyar védelmi kapcsolatok. Az NKE biztosít számára egy intellektuális és fizikai teret, ahol be tud kapcsolódni a magyar tudományos, illetve közéletbe, valamint meg tudja ismerni a különböző itthoni szereplők gondolkodásmódjának sarokköveit, amelyek eltérnek a washingtoni külpolitikai elitől. Én ebben többek között úgy segíték neki, hogy megismerttettem a magyar biztonságpolitikát és védelempolitikát formáló tisztviselőkkel, valamint az ezeket tanulmányozó szakemberekkel: agytrösztökkel, illetve kutatóintézetekkel, és egyetemi vonalon is bemutattuk olyan kutatóknak, illetve oktatóknak, akik valamilyen módon kapcsolódnak a magyar–amerikai védelmi kérdésekhez.

Ezek után Ryannel tudományosan összevetjük az eltérő washingtoni–budapesti biztonságpercepcióból adódó különbségeket, és igyekszünk a védelmi együttműködés területén még kiaknázatlan szinergiákat azonosítani” – magyarázza Mártonffy Balázs, aki szerint a kutató sajátos gondolkodásmódot vihet majd haza, az egyetem pedig „egy nem egypilléres”, saját Ludovika-hírnévvvel fémjelzett hídfőt tud kiépíteni az Egyesült Államokban.

Ryan Brockhaus apja egyébként nyugállományú amerikai légierőtiszt, így számára fiatalkorától egyértelmű volt, hogy nemzetközi kapcsolatokkal és Európával akar foglalkozni. Gyermekként az NSZK-ban voltak az apjával, aki egy ottani katonai bázison teljesített szolgálatot, a német újraegyesítés idején. „A V4-ek és a posztszovjet térség pedig

A 2020-AS ÉVFOLYAM ÖSZTÖNDÍJASAI

Ryan Brockhaus globális biztonság szakértő, kutatási hely: Nemzeti Közzolgálati Egyetem, téma: amerikai–magyar katonai együttműködés

Stephen Scholl virginiai–texasi történész, nemzetközi kapcsolatok szakértő, kutatási hely: Nemzeti Emlékezet Bizottság, téma: a Rákosi-rendszer tulajdonjogi viszonyai

George Bogden jogászdoktorjelölt New Yorkból, kutatási hely: Danube Institute, téma: kettős mércék és a COVID-19-járvány kezelése

Nicole Nemeth magyar származású San Diegó-i ügyvéd, kutatási hely: Nemzetpolitikai Kutatóintézet, téma: magyar kisebbségi jogok a szomszédos országokban, különösen Erdélyben

különösen érdekes számomra, mivel 2019-ben Budapesten voltam vendégdiák. Ez idő alatt a rendszerváltozás Kelet-Közép-Európára gyakorolt hatásait vizsgáltam, valamint az EU politikáját is tanulmányoztam” – fogalmazott motivációiról a kutató. Szeretné azt is feltérképezni, hogy milyen szakpolitikákkal lehetne a magyar–amerikai védelmi kapcsolatot tovább fejleszteni. Mindemellett az Antall József Tudásközpont munkájához is hozzájárul geopolitikai publikációkkal. A program végeztével visszatér majd az Egyesült Államokba, ahol az amerikai közigazgatásban szeretne elhelyezkedni regionális szakértőként, az itt szerzett tapasztalatokkal felvértezve. ●

Így készülnek a rendőrök az év végére

M 1/60 9.0 [r05] iso400

A megszokottól eltérő feladatokat szabnak az év végi ünnepek a rendőrségre. Ilyenkor a társhatóságokkal és más szervezetekkel együttműködve küzdenek egyebek mellett a fenyőfatolvajok és az illegális fakitermelés ellen, felügyelik a karácsonyi vásárokat, kiszűrik az ittas vezetőket, vagy éppen betartatják a pirotechnikai eszközök felhasználásával kapcsolatos szabályokat. Idén a koronavírus-járvány miatt némileg átalakult a szokásos menetrend.

„Az év végi rendőrségi feladatok körét a 28/2016. ORFK rendelet szabályozza, amely speciális iránymutatásokat ad a különféle szolgálati ágak számára, ezek persze nem különülnek el élesen egymástól” – mondta egy online előadáson Papp Dávid r. őrnagy, az NKE RTK Közbiztonsági Tanszék mestertanára. A rendeletben ezen időszakok nemcsak a tényleges ünnepnapokat jelentik, hanem hosszabb időszakot ölelnek fel. Például a mindenszentek és a halottak napja rendőrségi szempontból az október 30. és november 4. közötti időszakot, míg az adventi-karácsonyi-szilveszteri ünnepkör a november 25. és január 13. közötti időszakot jelenti, az év ezen szakaszaiban kell a hétköznapitól eltérő feladatokat ellátniuk az egyenruhásoknak. Persze ilyenkor sem mellőzhető a közbiztonság fenntartásának és a lakosság szubjektív biztonságérzete erősítésének általános célja. Ám ezekben a hetekben kerülnek a sajtóhírek előterébe például a fenyőfalopások megelőzésére, a vásári lopások elkerülésére és a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos szabályok betartatására tett rendőri erőfeszítések, amelyekben a rendőrség együttműködik például a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal, a polgárőrszervezetekkel, de a mezőéri és természetvédelmi őri szolgálatokkal is.

A feladatok végrehajtására a helyi szervek vezetői készítenek intézkedési terveket, megszervezik a közös feladatellátást a társszervekkel. Ez az az időszak, amikor a rendőri járőrök mellett polgárőröket is látunk az utcán egy-egy közös járőrzés alkalmával. Az év végi ünnepek sorában nemcsak az évnak a szó szerinti értelemben vett utolsó napjait, a karácsonyi és szilveszteri-újévi időszakot kell érteni, az már a mindenszentek és halottak napja idején elkezdődik. Ekkor jelennek meg a közlekedésrendészeti járőrök

a temetők környékén, hogy biztosítsák a forgalom folyamatosságát, és elősegítsék a sírkertek környéki parkolást. A közrendvédelmi munkatársak a temetőüzemeltetőkkel együttműködésben tájékoznak a nyitvatartásról, az egyes szertartásokról és az egyéb, megemlékezésekkel összefüggő körülményekről. A bűnügyi feladatok között megjelenik a sírrongálások, viráglopások megelőzése, a parkoló autókban történő lopások, valamint a zseblopások megelőzésére és felderítésére vonatkozó rendőri erőfeszítések. Az év végi időszak a határforgalmat bonyolító rendőri szervek részére is ad pluszfeladatokat. Biztos mindenki emlékszik azokra a képekre, amelyek a Nyugat-Európából a karácsonyi ünnepekre hazafelé tartó vendégmunkások miatt kialakult torlódásokat mutatják a határátkelőhelyeken. A rendőrségnek a kialakuló tumultus kezelésében van feladata, ilyenkor hangzik el a hasznos tanács, hogy az utazók lehetőleg válasszanak más átkelőhelyet. Elhangzik, mert a rendőrség a sajtóval való kapcsolattartásra is kiemelt figyelmet fordít. Megjelennek a bűncselekmények, lopások megelőzésére vonatkozó felhívások, tanácsok olvashatók az újságban, hangzanak el rádióban és televízióban az őrizetlenül hagyott lakások és javak védelméről, az aktuális veszélyforrásokról az utakon, az időjárás, látási és útviszonyoknak megfelelő közlekedésről, de akár a pirotechnikai eszközök használatának veszélyeiről is szilveszter táján. A szorosan vett év végi ünnepkör speciális feladatai közé tartozik az üzletközpontok, vásári helyszínek, vasútállomások mozgóőri szolgálattal történő visszatérő ellenőrzése. A bűnügyi feladatok sorában a rendőrség ilyenkor egyebek mellett a postai kézbesítők biztonságára is ügyel, akik nagyobb pénzeszegeteket kézbesítenek, de felhívja a pénz- és értékszállítást végző szervezetek vezetőinek figyelmét is a vagyonvédelmi intézkedések szigorítására. A mezőéri és természetvédelmi őrszolgálatokkal együttműködve intézkednek a fenyőfalopások és a tiltott fakitermelés megelőzése érdekében, de ellenőrzik a jelentős mennyiségű fenyőfát szállító teherautókat is az áru származásának igazolása céljából. A közterület-felügyelőkkel pedig a közterületi árusok ellenőrzése történik meg. Általánosságban ezek azok a feladatok, amelyek a rendőrségre várnak az év végi ünnepek során, ám az idején esztendő a járványhelyzet miatt más. A kormány által elrendelt korlátozó intézkedések értelmében ebben az évben például nem lesznek adventi vásárok. Mint az az előadást követő kérdésekre adott válaszokban elhangzott: mindez egyfelől könnyebbé, ám a karantén szabályok betartására irányuló ellenőrzések és a kijárási tilalommal is összefüggő utcai szolgálatok miatt némileg átalakult a rendőrség feladatköre, ami sok munkát ad ebben az időszakban. Ezeknek a feladatoknak a végrehajtásában egyébként az NKE rendőrtisztjelölt hallgatói is részt vesznek. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Magyar Rendőrség Facebook-oldala

GÁL KRISTÓF

A „RENDŐRSÉG ARCA”

Minden hétköznap helytáll az Operatív Törzs sajtótájékoztatóin, nem zavarják a mémek, amelyeket arra is felhasznált, hogy közelebb vigye a rendőrséget az emberekhez. Tapasztalata szerint ennek is köszönhető, hogy már nem ugrik össze az utcán sétálók gyomra, ha rendőrt látnak. Gál Kristóf az ORFK szóvivője, akinek a munkája egy alkalommal nagyobb szelet rántott húst is eredményezett, de értékrendjébe nem fér bele a celebkedés, a Bonum Publicumnak viszont szívesen adott interjút.

- **Mennyire megterhelő számodra ez az időszak, hiszen minden nap helyt kell állnod az Operatív Törzs tájékoztatóin?**

Az én életem nem olyan nehéz, mint azoké, akik az Operatív Törzs ülésein ténylegesen részt vesznek, hiszen ezek korai időpontban kezdődnek. Maximum azért kelek hamarabb, mert az agglomerációban lakom, és be kell érnem a munkahelyre. Nyilván a járvánnyal, a rendeletekkel kapcsolatban sok kérdés vetődik fel az újságírókban, ezekből nem is igazán több, inkább más és más érkezik. Nem sokkal hamarabb, de mindenképpen első kézből értesülök az újdonságokról, a választervezetek előkészítése, összeállítása, jóváhagyatása pedig jóval nagyobb feladatot jelent, mint máskor. Az Operatív Törzs hétköznapi tájékoztatóinak résztvevője is vagyok, így aztán a távoli jövő ködös homályába vész a szabadság lehetősége.

- **Hallani olyat, hogy a járványidőszaknak van annyi pozitívuma, hogy a rendőrség Tevékenység-irányítási Központjában nem csörög annyit a telefon, mert a bűnözők sem olyan aktívak. Ez igaz?**

A bűnügyi statisztika követő, így erről konkrét adat még nem áll rendelkezésemre, az viszont biztos, hogy a vírushelyzet semmilyen szempontból nem jó. A józan ész azt mondhatja, hogy a kijárási korlátozás és a tavaszi „Maradj otthon!” kampány ideje alatt tényleg mindenki otthon volt, így aztán betörni is nehezebb volt, azaz biztosan kevesebb volt az ilyen jellegű bűncselekmény. Gondolom a közterületi bűncselekmények száma is csökkenő tendenciát mutathat, hasonlóan a közlekedési baleseteké, azon belül a halálos baleseteket tekintve is jól állunk. A járvány első hullámában is volt kijárási korlátozás, most tilalom van, ami szerint este 8 és reggel 5 óra között mindenki köteles otthon maradni, így kevesebben kelnek útra. Rendhagyó időket élünk, így a tevékenységirányítási központokban dolgozóknak is másképpen van sok dolguk.

- **Visszatérve az Operatív Törzsrre, hogyan zajlik egy felkészülés a tájékoztatókra, milyen és mennyi munka van abban, hogy a nézőkhöz eljussanak az információk?**

Akkor kapok nagyobb szerepet ebben, ha a rendőrségi megszólaló valamiért épp nincs jelen, és nekem kell felkészülni egy adott témából, az intézkedéseink adataiból. Más esetekben moderálok a sajtótájékoztatót. A kezdés előtt nagyjából egy órával találkozunk, és mindenki készül egyfajta mondanivalóval. Müller Cecília tisztifőorvos asszony például sokszor statisztikai szempontból beszél a fertőzöttek és elhunytak átlagéletkoráról, összeveti azt az előző heti adatokkal. Ha van valamilyen friss információ, például egy új kormányrendelet, megpróbáljuk közérthetően elmagyarázni az embereknek, hogy ez mit jelent majd a mindennapi életükben. A kérdéseket is a tájékoztató előtt tudjuk meg, tehát a kamera elé állást sok esetben nem egy

telefon előzi meg. A tisztifőorvos asszony ebből a szempontból profi, ő 4-5 dolgot képes egyszerre észben tartani: készül arra, amivel érkezett, de a kapott adatokat is beépíti, nem is értem, hogy képes egyszerre ennyi mindenre figyelni.

- **Ha már emlegeted a tisztifőorvost. Milyen a kapcsolatod vele, szóval hogy jutottál el a tisztifőorvos asszonytól a „Cili” megszólításig?**

Rövid idő alatt. A márciusi hullám első hetében még természetesen a tisztifőorvos asszony megszólítást használtam, mégiscsak így illik. Aztán az idő előrehaladtával lett „Cecília asszony”, hiszen sokszor kellett közvetlenül is megszólítanunk egymást. Később nyilvánvalóvá vált, hogy még jó darabig napi szinten része leszünk egymás életének, akkor vetődött fel a tegeződés. Ez egyébként egyáltalán nem áll távol tőle, végtelenül közvetlen ember. Ezután derült ki, hogy a családja Cilinek szólítja, így aztán mi is.

- **Manapság is megjelennek még mémek az Operatív Törzssel kapcsolatban. Mit gondolsz ezekről?**

A klasszikus mémek az első hullám alatt születtek, ilyen volt például a kaspó. Ma inkább a tisztifőorvos asszony a célpontja ezeknek, mögötte jelenik meg egy olyan szövegbuborék, amiben valamire épp reflektál. Ezek eljutnak hozzá. Ami nem méltatlan, övön aluli vagy gonosz, azok mulattatják. Ezeket meg is mutatjuk egymásnak, jó hangulatot teremt, de a napi munkát nem befolyásolja. Ezeket a helyén kezelem, nem is feltétlenül olvasom a hozzászólásokat, jelzik a kollégák, ha van olyan, amire érdemes reagálni. Nehéz ilyenekkel kihozni a sodromból.

- **Mit adott neked, hogy a „rendőrség arca” vagy?**

A tavaszi hullám idején fordult elő, hogy egy kifőzdében nagyobb szelet rántott húst kaptam, ez meg is jelent egy cikkben később. A kiszolgáló lány ráfogott egy szelet húsrá, fölnézett, majd amikor fölismert, kaptam egy nagyobb szeletet. Egyfajta ismertséggel jár az, hogy az ember benne van a tv-ben, bár manapság, amikor kötelező a maszkviselés, kevésbé vagyok felismerhető, így kevesebb ember fordul meg utánam az utcán. Általában a tanakodó arcokat látom, mert az emberek retinájába egyenruhával együtt égett be az arcom, és hétköznapi ruhában nem mindig ismernek fel, de ez nem zavar.

- **Korábban írtunk már a megújult rendőrségi kommunikációról: mit tapasztalsz, bejött a lazaság az embereknek?**

Azokon a médiafelületeken, amelyekken ott vagyunk, mindenképpen. Sok pozitívan csalódott kommentelével, jó értelemben meglepett, a próbálkozásainkat üdvözlő hozzászólással találkoztam. Jócskán megérett már az idő arra, hogy a rendőrség ott legyen a közösségi média különböző felületein is, és ezt nagyon pozitívan veszik. Szerintem az első hullámban elkövetett kamikaze akcióim, amikor a rólunk készült kifosztó az elköszönésnél szándékosan egy villanásnyi időre felmutattam, azért szolt többek között »

Müller Cecilia országos tisztifőorvos és Gál Kristóf rendőr alezredes, az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) szóvivője megöleli egymást az első hullám végén, az Operatív Törzs utolsó alkalommal megtartott online sajtótájékoztatója után 2020. június 17-én

ekkorát, mert egy bizonyos réteg megszokta már tőlünk, hogy van egy, talán jófajta humorérzékünk, és ezt jól tudjuk adagolni. Ugyanis miközben egy az életünket megváltoztató, alig ismert vírusról van szó, és valaki ennek egy hivatalos tájékoztató fórumán „trollkodik”, az emberek pedig veszik a lapot, tetszik nekik, az is egyfajta visszajelzés, hogy jó úton haladunk. Az állatmentés és egyéb cukiságok is része ennek a megújult kommunikációnak, az előbb említett akcióval ezt egy másik felületre sikerült behozni egy másodpercre. Talán azért nem követtek meg miatta, mert megszokták tőlünk, felkészültek voltak, és mára talán már sikerült lebontani bizonyos „falakat” a rendőrség körül.

● **Hogy látod: a pozitívabb megítélések vonzóbbá tette a rendőri hivatást is?**

Szerintem ez egy menő pálya anélkül is, hogy annak mutatjuk. Sok embertől, például volt színművésztől osztálytársaimtól hallok vissza olyanokat, hogy a rendőrökkel való találkozástól nem „paráznak”. Ez nem a brandépítés eredménye. Az intézkedési kultúrával kapcsolatos váltási szándék benne van a rendőrségi vezetőknél, ami hangsúlyt kap az oktatásban, nevelésben, hogy tényleg igaz legyen a jelmondat: „Szolgálunk és védünk!” Ezek párhuzamosan érnek a közösségi médiában mutatott kreatív oldalunkkal. Így összességében eredményezik azt a visszajelzést, hogy az embereknek bizalmuk és tiszteletük van a rendőrök felé, és kevésbé ugrik össze a gyomruk, ha rendőrt látnak, inkább bizalommal fordulnak felénk.

● **Mennyire segít a színészi vénád ebben a kommunikációban?** Amikor másfél évvel ezelőtt kijöttünk egy Bélga-dalszöveggel, ami saját ötlet volt, valószínűleg nem tudtam volna így megcsinálni,

ha előtte nem járok színművészetire. Gálfi László Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművésztől tudtam „művészi beszédet” tanulni éveken keresztül, hogy hogyan kell egy görög drámát úgy hangsúlyozni, hogy lehessen érteni. Biztosan ad némi segítséget egy egyébként száraz, hétköznapi, közepesen összetett mondat kamerába mondásánál, hogy tudom, mennyire fontos, hogyan és mit hangsúlyozok, és melyik az a jelző, amit én fontosnak tartok, és mindezt úgy is mondjam el. Ebben jelent óriási segítséget a színészi múlt.

● **Mire számítasz: lesz Operatív Törzs karácsonykor, egyáltalán milyen lesz az ideji ünnep?**

Egészen biztosan más lesz. Hogy ez a konkrét intézkedésekben hogyan jelenik meg, még nem tudom. Azt gondolom, karácsonykor is nagyon fontos lesz, hogy vigyázzunk egymásra, és sokkal nehezebb lesz. Még nem látjuk a fényt az alagút végén, így továbbra is vigyázni kell az idősekre. Ez azt is jelenti, hogy mindenkinek meg kell oldania, hogy a szüleit és nagyszüleit nem láthatja, ilyen még nem volt, mióta világ a világ. Nagyon kell majd a leleményesség, fegyelmezetttség, találmányosság és kreativitás ahhoz, hogy hogyan szeressük úgy egymást a szeretet ünnepén, Krisztus születésének ünnepén, hogy személyesen nem tudunk találkozni.

● **Végezetül: felmerült a neved az egyik kereskedelmi televízió zenés-táncos szórakoztató műsorában. Befér-e egy ilyen produkció az értékrendedbe vagy abba, hogy ez bármilyen előnyhöz juttassa a rendőrséget?**

Az első hullám után kaptam megkeresést kereskedelmi csatornán való szórakoztató műsorokba. Ezek között volt olyan, amit nem tartok nagyon színvonalasnak. Volt például olyan, amiről azt mondták, hogy VIP celebek között kellene hónapokon keresztül egymás ellen küzdeni. Hívtak főzőműsorba is. Mindegyiket visszautasítottam, mert az értékrendem más. Az országos rendőrfőkapitánnyal az első hullám vége felé beszéltem erről, akkoriban sok interjúkérelem érkezett. Ő akkor egy dolgot kért, hogy „kutyába ne menjek le!”. Szerintem pontosan tudom, hol van ez a szint. Hívtak olyan beszélgetős műsorba, ami kicsit annál több volt, show-szerű. Annál is azt éreztem, hogy az már nem az a szint, mint amit most csinálunk, tehát interjú a Nemzeti Közszerológiai Egyetem egyetemi polgároknak szóló lapjába, ahol egy kicsit talán rám vagy a munkámra és valóban a rendőrségre kíváncsiak. Bízom benne, hogy stabil az értékrendem, és egyelőre nem lehet arra számítani, hogy a közeljövőben táncolni vagy énekelni fogok. Ugyanis nagyon komolyan gondolom azt – ahogy fogalmaztál –, hogy a rendőrség arca vagyok, ami azzal jár, hogy ezt a szervezetet képviselem. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Szilágyi Dénes, Balogh Zoltán/MTI

Alapjövedelem: segély vagy valós segítség?

A koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásai felerősítették Európában az alapjövedelem bevezetését támogatók hangját. Egy nemzetközi felmérés is azt igazolja, hogy van igény erre az állampolgárok részéről is. A korábbi és a jelenleg is tartó „kísérletek” azonban egyelőre nem támasztják alá azt, hogy jó megoldás lehet a feltétel nélküli alapjövedelem bevezetése.

Az alapjövedelem bevezetésének lehetősége régóta foglalkoztatja a politikusokat és az utca emberét is. Az egész világra kiterjedő járvány jelentősen befolyásolja a foglalkoztatáspolitikai helyzetet, így érthetően és érezhetően újra megélné a vita az alapjövedelem körül. Az Oxfordi Egyetem Szent Antal Kollégiumának Európai Kutatások Központja által végzett kutatása szerint az európai polgárok 70 százaléka ért egyet azzal: minden állampolgár kapjon valamiféle alapjövedelmet. Ferenc pápa is felhívta a figyelmet a rendszer bevezetésének szükségességére, az alapjövedelemmel „konkrétan elérhető lenne az az emberi és keresztény eszmény, hogy nincs jog nélküli munkás”. Az Európai Bizottság sem veti el az ötletet, befogadta azt a polgári kezdeményezést, amely aláírást gyűjt, hogy a bizottság támogassa a nemzeti kormányokat az alapjövedelem bevezetésében. Az aláírásgyűjtés szeptember 25-én kezdődött az unió 27 tagországában, és egy év alatt legkevesebb egymillió hitelesített aláírást kell összegyűjteni a közösség hét országából. Amennyiben ez sikerül, úgy az Európai Bizottságnak napirendre kell tűznie a kérdés megtárgyalását.

Magyarországon is felerősödött a politikai vita az alapjövedelem körül: a bevezetés legnagyobb hazai támogatója, a Párbeszéd által javasolt hibrid modellben minden nagykorú magyarnak biztosítanának legkevesebb havi százezer forintos jövedelmet. Az ennél kevesebből élők jövedelmét kiegészítenék eddig az összegig, akinek pedig egyáltalán nincs keresete, megkapná a százezer forintot úgy, hogy az összes többi szociális juttatásról lemondana. Léteznek helyi kezdeményezések is: a főváros első kerületében idén áprilisban ideiglenes jelleggel válságkezelő alapjövedelmet vezettek be. Három hónapon keresztül azok kérhették a maximum százezer forintot, akik a koronavírus-járvány miatt elveszítették munkájukat, vagy korábban sem érte el a jövedelmük ezt az összeget. »

Az elmúlt években több országban is végeztek „kísérleteket” az alapjövdelem bevezetésével kapcsolatban. Finnországban 2017 elején kétezer munkanélküli számára biztosítottak havi 560 euró alapjövdelemet, amit akkor is megkaptak két éven keresztül, ha időközben sikerült elhelyezkedniük. Nem kötelezték őket munkakeresésre, továbbképzésre, ugyanakkor minden egyéb szociális támogatásról le kellett mondaniuk. A kísérlet felemás eredménnyel zárult: nem ösztönözte ugyan a résztvevőket a munkakeresésre, ellenben mentális állapotukat, közérzetüket

jelentősen javította. Alapjövdelemi rendszert vezettek be tavaly év elején Olaszországban is az álláskeresők számára. A rendszerben azok jutnak támogatáshoz, akiknek családjában az éves jövdelem nem éri el a 9360 eurót, ugyanakkor képzési kötelezettséget is előírtak számukra, illetve a lehető leghamarabbi munkába állást. Elvileg minden támogatottnak havi 780 euró járt volna, ezt az összeget azonban csak a kérelmezők ötöde kapta meg. A koronavírus-járvány idején, idén májusban döntött úgy a spanyol kormány, hogy előrehozza a választási kampányban

tett ígretét, és már június 15-től igényelhetővé vált az alapjövdelem. A 23–65 év közötti korosztálynak, illetve 18 éves kortól a gyermeket nevelőknek járó támogatás egyszemélyes háztartás esetén havi 472 euró. Amennyiben valaki dolgozik ugyan, de ennél kevesebbet keres, úgy ezt egészítik ki 472 euróra. A gyermekeiket egyedül nevelőknek még plusz 100 euró is jár. A támogatást csak az kaphatja meg, akinek ingatlanon kívüli vagyona kevesebb, mint 16 614 euró, többszemélyes háztartás esetén 46 146 euró. A hárommilliárd eurós keretből várhatóan 850 ezer család, mintegy 2,3 millió spanyol számára biztosíthatnak támogatást. A legfrissebb a német kis mintás kísérlet, ahol augusztus harmadik hetétől 120 embernek biztosítanak havi 1200 euró alapjövdelemet három éven keresztül. Az ő viselkedésüket hasonlítják össze azzal a 1380 fős mintával, akik nem részesülnek hasonló juttatásban. A kísérletben résztvevőknek rendszeresen kérdőíven kell beszámolniuk, hogyan élnek, keresnek-e munkát, ha igen, hogyan, illetve hogy miként alakul az érzelmi életük.

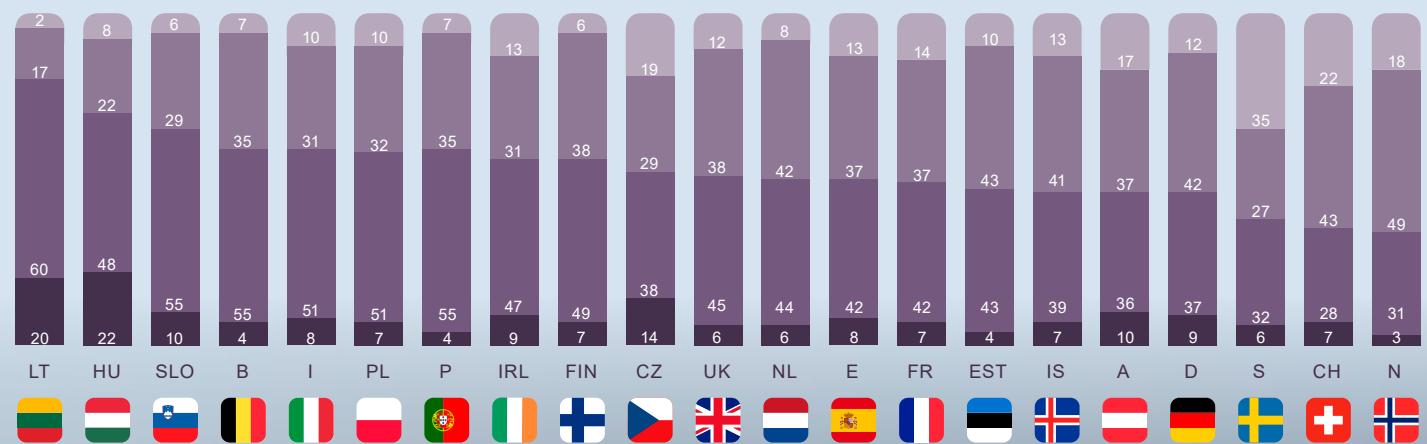
Kutasi Gábor, az NKE Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézet vezetője lapunknak elmondta: a német kísérlet résztvevői több mint kétszer akkora juttatást kapnak, mint korábban a finn alanyok. Ez már egy kézzelfoghatóbb összeg, megfelel egy napi négyórás foglalkoztatás minimálbérszintjének. Itt már elmondható, hogy egyfajta mentális nyugalmat biztosít, a résztvevőnek nem kell alapvető egzisztenciális gondok miatt aggódni, tudunk bátrabban kockáztatni és felkészülni magas hozzáadott értékű tevékenységekhez kapcsolódó állásinterjúkra. A jelenleg is futó kezdeményezések mindegyike a minimálbér alatti összegekről szól, így ez csak egyfajta szociális támogatásnak fogható fel.

Az alapjövdelem lényege, hogy egy politikai közösség a saját döntése értelmében bizonyos minimális jövdelemet mindenki számára garantál, ez a közösség lehet egy város, egy ország vagy akár az Európai Unió is. Természetesen a folyósítás kritériumokkal rendelkezik, idetartozik, hogy nem természeti javakról, hanem számla- vagy készpénzről van szó. Emellett csak természetes személyeknek járna, vagyis családoknak, háztartásoknak rendszeres juttatásként (nem csak 18 éves kor fölött vagy időszakosan), vagyis az adott közösség minden tagja jogosult lenne rá. Az összegnek az alapvető szükségleteket kell fedeznie. Azonban több olyan javaslat is létezik, amely az alapjövdelem mértékét úgy határozná meg, hogy az a létminimum 2/3-át tegye ki felnőttek esetében, gyermekeknel 50 százalékot, míg várandósok esetében 150 százalékot. A szakemberek szerint az alapjövdelem működőképessége kérdéses, hiszen annak bevezetése egyszerűen csak az eddigi szociális juttatások újraelosztását jelenti, a korábbi segélyek és támogatások helyett kapnák az állampolgárok, így számos

célzott szociális program szűnne meg. Mivel mindenki ugyanakkora összeget kapna, ezért a szükséges források előteremtéséhez adóemelésre lehet szükség, hogy az államháztartás kiadási oldalának növekedését egyensúlyba lehessen helyezni. Ennek kiküszöbölésére jelenleg a munka és a jövdelem kapcsolatának értelmezése alapján két, rivális koncepció létezik. Az első – s talán legmegvalósíthatóbb – megoldás a munkagarancia, ahol az állam gondoskodna a munkalehetőségekről, azonban ez nem a közmunkát jelenti, hanem az állam végső foglalkoztatóvá válásához szükséges minőségi és jövdelemgaranciák megteremtését. Ezzel szemben áll a brit elképzelés, miszerint Univerzális Alap Szolgáltatást (UASz) kell létrehozni, amely nem pénzre, hanem alapszolgáltatási csomagra fordítaná a társadalom minimális szolgáltatását minden állampolgár számára. Az elképzelések szerint ilyen

ALAPJÖVEDELEMMEL KAPCSOLATOS VÉLEMÉNYEK EURÓPÁBAN

Mindent összevetve ön ellenezné vagy támogatná az alapjövdelem bevezetését? **erősen támogatja** **támogatja** **ellenzi** **erősen ellenzi**

Adatok forrása: European Social Survey 2016/17 (Round 8)

HAZÁNKBAN EGYELŐRE NEM LESZ ALAPJÖVEDELEM

Magyarországon a jelenlegi kormány határozottan elhatárolódik az alapjövdelem bevezetésétől. Orbán Viktor egy parlamenti válaszában azt mondta: „Az alapjövdelem arról szól, hogy vannak, akik dolgoznak, tőlük vegyük el a pénzt és adjuk oda azoknak, akik nem dolgoznak és nem is akarnak. Én ilyet nem fogok támogatni.” A kormányfő szerint az alapjövdelem a segélyalapú társadalom beköszöntését hozná el, ami korábban már tönkretette hazánkat. „Magyarország ma azért teljesít jobban sok európai országnál, mert itt nem segélyalapú, hanem munkaalapú gazdaság van” – tette hozzá Orbán Viktor.

csomag lehetne az egészségügyi ellátás vagy például a fűtés. Látható, hogy a gyengébb jóléti rendszerű országokban az alapjövdelem népszerű, a jobb jóléti rendszer mellett viszont inkább a szolgáltatásokat bővítenék. Habár sokan úgy gondolják, a feltétel nélküli alapjövdelem bevezetése a kommunizmus szellemének kiengedése a palackból, egyesek szerint a kapitalizmus megmentése a cél. Kiemelten fókuszál a jövdelemkülönbségek enyhítésére, az éhezés, szegénység megszüntetésére, így csökkentve a társadalom polarizálódását, ezzel növelve a szolidaritást. Mindezt figyelembe véve újfajta osztálykompromisszum jönne létre, amelyben alacsonyabb a bürokrácia, a bűnözés, a korrupció és a természetkiszákmányolás szintje. ●

Az éghajlatváltozás és a geopolitika fogságában

Az emberi tevékenység bizonyítottan hozzájárul a légkör melegedéséhez, valamint a klímaváltozáshoz. Az óceánok még megvédenek minket a magasabb szárazföldi hőmérséklettől, azonban a jégtakaró folyamatos olvadása végzetes folyamatokat indított el. A változásra egyéni és globális szinten is választ kell adni, de a geopolitikai érdekek még sokszor a jó döntéseket is felülírják. Az Arktisz sem képez kivételt a folyamatok alól: nemcsak a klímaváltozás, hanem az ennek nyomán jelentkező politikai érdekek is egyre hangosabban jelennek meg mindennapjainkban.

A krioszféra, azaz a Földön található hó- és jégtömegek kulcsszerepet játszanak a bolygó éghajlatának szabályozásában és az általuk táplált ökoszisztémák fenntartásában, továbbá a Földön található édesvízkészletek 69 százalékát ezek a fagyott rendszerek tárolják. Az elmúlt évtizedek kutatásait összegző éghajlatváltozási kormányközi munkacsoport (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC) jelentése is rámutatott: az Északi-sarkvidék egyre melegebbé és nedvesebbé válik, ezért a terület hó- és jégtakarója drámai mértékben csökken.

Az emelkedő tengerszint, az elolvadóban lévő gleccserek több mint 1,4 milliárd ember életét veszélyeztetik: körülbelül 680 millióan élnek alacsony fekvésű, legfeljebb tíz méterrel a tengerszint fölött fekvő partvidékeken, nagyjából 670 millióan magashegységekben, a kis területű fejlődő szigetszörzások lakossága 65 millió fő, míg az Északi-sarkvidéknek nagyjából négymillió állandó lakosa van. A jég olvadása veszélyezteti a helyi élővilágot, többek között a jegesmedvék fennmaradását is: a gyenge jégréteg nem tartja meg a több mázsás állatokat, így azok nem tudnak fő táplálékukra, a fókákra vadászni. A legyengült állatok előbb-utóbb elpusztulnak, vagy – jobb esetben – dél felé húzódván lakott területeken keresnek táplálékot. A sarkvidék melegedése súlyosan érinti azokat a vándormadarakat is, amelyek itt töltik a nyarat, ám vonulásukat nem tudják a változó körülményekhez igazítani. A tengerekben összegyűlő

ijesztő mennyiségű (mikro)műanyag pedig már megjelent az élőlényekben is.

A sarkvidéki hó- és jégtömegek olvadása tovább gerjeszti az éghajlatváltozást, ugyanis úgynevezett „pozitív visszacsatolási folyamatot” idéz elő. A szárazföldi és tengeri jég világos felülete a napsugárzás nagy részét visszасugározza az űrbe (ezért nevezik a sarkvidékeket a Föld „hűtőszekrényeinek”), akadályozva ezzel a felszín melegedését. Az eltűnő jég helyén maradt sötétebb talaj és az egyre nagyobb kiterjedésű vízfelületek elnyelik a napsugárzást, tovább melegítve ezzel a bolygó felszínét, fokozva az olvadást, módosítva a légköri viszonyokat, valamint a légköri és óceáni áramlatokat. Az állandóan fagyott talaj (permafroszt) hőmérséklete rekordmagasra emelkedett. Ugyanez a fagyott talajréteg a számítások szerint akár 1600 milliárd tonna szerves szemet is rejthet (ez duplája annak, mint amennyi szén – széndioxid formájában – jelenleg a légkörben található). Amennyiben az üvegházgáz-kibocsátás továbbra is erősen emelkedik, van rá esély, hogy a permafroszt 70 százaléka többméteres mélységig felolvad. A felengedő rétegekből emberre is veszélyes kórokozók kerülnek elő, így akár a lépfene, a fekete himlő vagy a bubópestis is újra felütheti fejét a kontinenseken.

A klímaváltozásnak útját állni lehetetlen, de a következményeket lehet mérsékelni. Ehhez kell ismerni, hogy az éghajlatváltozás okozta problémák nem egy-egy államra koncentrálódnak, és

a megoldást is együtt kell a nemzetközi közösségnek megtalálnia. Azonban ez a globális hatalmi viszonyok, a komplex és interdependens nemzetközi kapcsolatok és az államok szuverén érdekei mentén nem könnyű feladat. Halford Mackinder már a 20. század elején kifejtette, hogy miként képes a klímaváltozás átalakítani a politika alapelveit: a geográfus felismerte, hogy a földrajzi viszonyok folyamatos változásának megfelelően alakulnak az államok külpolitikai érdekei is. Szigetek, országok születnek és tűnnek el, a tengerek és óceánok adnak és vesznek el területeket. A változó geopolitikai viszonyokra komoly befolyással bír az éghajlatváltozás, annak ellenére, hogy számos politikai vezető (például Donald J. Trump amerikai vagy Jair Bolsonaro brazil elnök) megkérdőjelezi a változások emberi vonatkozását.

Az Amerikai Egyesült Államok, Oroszország, Kanada, az Európai Unió, de Kína és más térségben érdekelt hatalmak életét is összeköti a jég és a klímaváltozás: amellett, hogy már-már vérre menő küzdelem zajlik a sarkvidéken fellelhető nyersanyagokért, minden államnak az olvadás jelentette veszélyekkel is meg kell küzdenie. Az időjárás-változás legnagyobb hatással talán Oroszország sarkvidéki területeire van. 2017 nyara volt a harmadik legmelegebb nyár a sarkvidéken, a Kara-tenger térségében a hőmérséklet közel 5 Celsius-fokkal emelkedett 1998 óta. A jég olvadása jelentős hatást gyakorol az északi-tengeri útvonalra, s ezzel az ázsiai és európai szállítmányozásra is (mérések szerint az északi-tengeri átjáró jégtartalma mintegy hetedére csökkent az elmúlt évekhez képest). Amellett, hogy az orosz kereskedelem új lehetőségeket kapott, az országnak figyelnie kell az olvadó permafrosztra is, amely bár időlegesen pozitív (mezőgazdasági és bányászati) előnyökkel kecsegtet a becsült versenyképességi mutatóknak hála, hosszú távon a talaj erózióját és a légszennyezés mértékének növekedését eredményezi. A sarkvidéki terület jövője nem csak az oroszokat érinti érzékenyen: a masszív és korábban megközelíthetetlen olaj- és földgázraktárak elérhetővé válásával minden ország azért küzd, hogy valamiképpen részesedést kaphasson az új készletekből. Bár Kanada is kivenné a részét az előnyökből, de a környezeti ártalmak méréséklését is legalább annyira szem előtt tartja, mint a rövid távú hasznot. Az ország 2008 óta vállal felelősséget a sarkvidéki terület megóvásáért, látva azt, hogy önmagában a klímaváltozás milyen hatást gyakorol a társadalmak és az élővilág életére. Bár az Egyesült Államok klímapolitikája mellékvágányon mozgott

az elmúlt időben, a kutatások bizonyítják: hatalmas anyagi károkat fog elszívni a szuperhatalom, ha nem változtat környezetbiztonsági hozzáállásán. Egy nemrégiben készült jelentés kiemeli: több millió dollárnyi éves kiesést, illetőleg az ország gazdasági előnyének esorbulását fogja jelenteni az éghajlatváltozás, ha nem hoznak esszenciális intézkedéseket annak lassítása érdekében. A Negyedik Nemzeti Klímajelentés azt is feltárja, hogy nem csak gazdasági erejéből, de katonai hatalmából is vesztíthet az Egyesült Államok a változások nyomán: a környezet fizikai módosulásai hatással lesznek a katonai infrastruktúrákra (bázisok, képzési területek, kifutópályák), valamint a haderő eszközparkjára is. A tengerszint-emelkedés, a hurrikánok, cunamik többmillió károkat okoznak minden évben, ráadásul veszélybe sodorják az amerikai haderő oly jól kiépített bázisrendszerét is a világban. Emiatt a hadsereg hadikultúráját és a magasabb szintű stratégiai tervezést ki kell egészíteni a klímaváltozásra való felkészülés koncepciójával.

Az éghajlatváltozás nyomán olyan közép- és hosszú távú hatások jelentkeznek, amelyek több oldalról ingatják meg a biztonsági környezet stabilitását. Az államoknak időben összehangolva kell választ találniuk a problémákra mind nemzeti, mind nemzetközi szinten. A klímaváltozás hatással van a geopolitikai folyamatokra is, de a nemzeti érdekek és belpolitikai szükségletek általában figyelmen kívül hagyják a környezet szabta követelményeket, a nemzetek így alulmaradnak az éghajlatváltozással szemben vívott küzdelemben. A 21. század oly sokszor emlegetett geopolitikai átrendeződésében kulcsfontosságú szerepet játszik a klímaváltozás, amelyben az is meghatározó lesz, hogy az országok vezetői képesek az együttműködésre a közös cél érdekében. ●

Szöveg: Pap Melinda,
Zavodnyik Blanka

A jövő hadviselése

A technológia fejlődése a hadviselés jövőjét is meghatározza, az viszont még kérdés, hogy a robotizált fegyverek miként váltják be a hozzájuk fűzött reményeket. A jövő háborújáról, az emberi tényező jelentette kockázatok kiküszöböléséről, valamint a mesterséges intelligencia (MI) hadviselésre gyakorolt hatásáról kérdeztük Hajdú Ferenc ezredest, az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar adjunktusát.

A Mátrix- és a Star Wars-filmek sci-fi világa után mindenben felmerül a kérdés: merre tart az emberiség, és lesz-e út „vissza a jövőbe”? Nincs ez másként a háborús filmek világával sem, amely nyomán szintúgy sokakat foglalkoztat, hogy milyen lesz a jövő háborúja. Az automatizált fegyverek korában és a mesterséges intelligencia nagy ütemű fejlődésével eddig ismeretlen terepre tévedt a tudomány és vele a haditechnika. A mesterséges intelligencia a tudományos-fantasztikus irodalom és a filmipar „mellékterméke”, amely idővel átgyűrűzött a tudományos közegbe. Mára a gépi tanulás, a gépek adaptációja, a tervezés, továbbá a döntéshozatal is részét képezi ennek az összetett, alternatív világnak, amelyből a hadsereg sem maradhatott ki. A stratégiai játékokban is alkalmazott mesterségesintelligencia-megoldások és a katonai fejlesztések kölcsönösen hatnak egymásra: logikai játékok, tételbizonyítás, automatikus programozás, képfeldolgozás, robotika, beszéd- és arcfelismerés, illetőleg cselekvési tervek generálása is részét képezi ennek a komplex rendszernek. Az ún. „Real-Time Strategy”

(RTS) játékokban a mesterséges intelligencia alapmechanikáját alkalmazták a fejlesztők. Az MI harctéri alkalmazása és a számítógépes játékok között lényeges különbség, hogy a programvezérelt „katonák” (játékosok) nem rendelkeznek alapvető emberi képességekkel (megtévesztés, rögtönzés képességével), így csak véges számú kimenetele lehet a játéknak. A való élet viszont másként írja a forgatókönyvet. Nem született az emberi viselkedés sokféleségét leképezni képes automatikus rendszer, ugyanis a mesterséges intelligencia által vezérelt számítógépekbe nem lehet betáplálni az egyénekenként eltérő személyiségjegyeket, viselkedési mintákat.

A mesterséges intelligencia harcászati és katonai technológiában való alkalmazása is egyre szélesebb körben terjed el. Az MI teremtette új lehetőségeket előszeretettel alkalmazzák a haditechnikában, valamint katonai feladatok kiegészítésére, támogatására. Az alkalmazott technológiai színvonala államonként, haderőnemenként és fegyvernemenként eltér. A robotizálásnak köszönhetően megjelentek az automata fegyverrendszerek, amelyeket a hadszíntereken is előszeretettel használnak.

„A mesterséges intelligencia egy olyan képesség, amely az emberhez hasonlatossá teszi a gépeket” – mondta el lapunknak Hajdú Ferenc ezredes. Az NKE HHK Haditechnikai Tanszék oktatója hozzátette, hogy a gépeket az ember mintájára, tervezésre és kreatív megoldásokra fejlesztik a kutatók, azzal a céllal, hogy az elektronika az információfeldolgozást egészíthesse ki, idővel pedig akár át is vehesse az emberek szerepét. Ez nem egy új keletű, példa nélküli folyamat: évtizedek óta tart, az életünk része, csak a számítástechnika felgyorsította a folyamatokat. A szenzorral ellátott eszközök fokozott átalakuláson mentek át az elmúlt évtizedben, mára olyan (például elektromágneses vagy szeizmikus) jeleket tudnak a rendszerek érzékelni, amelyre az embernek nincs érzékszerve. A beáramló információk feldolgozási folyamata sokkal összetettebbé vált, miközben az adatok mennyisége sokszorosára nőtt. A változást lekövette az a tanulási folyamat, amelynek végén olyan rendszerek jöttek létre, amelyek nem csak a beérkező információt dolgozzák fel, de döntést hoznak, és a kitűzött feladatot is végrehajtják. Míg egyes kutatók úgy vélik, a robotok képesek lesznek a humánert helyettesíteni, addig Hajdú Ferenc akként vélekedik, hogy a mesterséges intelligencia nem az ember helyett, hanem annak képességeit kiterjesztve fogja a munkát segíteni. A haditechnikában jártas szakember szerint az eszközökkel az emberi korlátok

kitágíthatók, a hibahatár pedig minimálisra csökkenthető, de azt is fontosnak tartja szem előtt tartani, hogy a végleges döntéshozatalban mindig ott lesz az ember. „Nem az a cél, hogy az ember helyett átvegye az irányítást, hanem hogy kiterjessze annak képességeit” – fogalmaz a szakember. Az idő előrehaladtával a hibaküszöb értéke meg fog változni, de maga a hiba nem tűnik el. A humán-erő által vétett hibák is átkerülnek a készülékekbe: mivel ember készíti, írja (tanítja) a szoftvereket, és táplálja be az információkat, így végső soron ő vonja le a jó és a rossz következtetéseket is, így bár végeredményben a lassúság és az érzelmek befolyása kiküszöbölhetővé válik, az autonóm (végső) döntést az hozza meg, aki a rendszert működteti. Ugyanakkor a mesterséges intelligencia katonai alkalmazásakor nem kell olyan hátráltató tényezőkkel számolni, mint a fáradtság, éhség, koncentrációzavar, a teljesítmény pedig attól függ, hogy milyen típusú processzorral, hardverrel, és milyen gyors szoftverrel rendelkeznek az eszközök. A német filozófus, Kant által megfogalmazott „örök béke” időszakát sem fogják a robotok elhozni. Az evolúciós történelem azt mutatja, hogy az agresszív politikai tárgyalások és az ellenérdekek kora örök érvényű. A tömegpusztító, nukleáris fegyverek esetében az emberiség egy ponton megálljt akart parancsolni a terjedésnek és – felismerve a veszélyeket – feltételekhez kötni ezen eszközök használatát. Ennek sikerességét megítélni nem lehet, az viszont egyértelmű, hogy nincs olyan tiltó (vagy korlátozó) egyezmény, amelynek minden állam a tagja lenne. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka

Obsitosként és veteránként Magyarországon

A katonák a honvédeskü letételekor tesznek fogadalmat, hogy Magyarországot az „életük árán is megvédik”. Veteránként is az esküjükhöz hűen kell élniük, vállalva sérüléseik és tettük következményeit. A nyugállományúak egyrészt képviselik a Magyar Honvédség múltját, másrészt építik annak jelenét, és hatást gyakorolnak a szervezet jövőjére is. Szolgálatukat méltó módon kell a hazának meghálálnia, ezért Obsitos Programot és Veterán Programot indít a Honvédelmi Minisztérium.

„A nyugállományúakról való gondoskodás a jelen és jövő honvédségének a jó értelemben vett felelőssége” – fogalmazott lapunknak Ruszin Romulusz. A Honvédelmi Minisztérium humánpolitikáért felelős helyettes államtitkára úgy gondolja, hogy az eskütételkor mondott szavak jelentőségét akkor érzi át a katona, amikor tényleges tanúbizonyságot kell tennie, tehát valódi háborús, harci körülmények között. A Magyar Honvédségnek és a társadalomnak is felelőssége van abban, hogy megbecsüljön minden katonát, aki a haza szolgálatában dolgozott évekig, és köszönetet mondjon mindazon áldozatért, amelyet ezek az emberek Magyarországot szolgálatában hoztak. „A Veterán Programban kiemelt megbecsülést érdemelnek azok a leszerelt katonák, akik tényleges fegyveres tűzharcban, harctevékenységekben vettek részt külföldi szerepvállalás során” – fogalmazott a helyettes államtitkár. Ruszin Romulusz hozzátette: aki a honvédesküt leteszi, egy életen át tartó hivatást választ magának, és a munka az aktív szolgálat után is tovább tart. Az „obsitos” és „obsitos civis” fogalmak köztudatba való bevezetése és pozitív tartalommal való megtöltése egyik formája a tiszteletadásnak, amely megilleti mindazokat, akik egy életen át Magyarországot és a magyar emberekért dolgoznak. Az „obsitos” jelzőt a hivatásos és szerződéses katonák aktív szolgálatát követő időszakra, az „obsitos civis” fogalmat pedig azon honvédelmi alkalmazottak megkülönböztetésére használják, akik civilként és nem egyenruhában végezték munkájukat a Magyar Honvédség kötelékében.

A SZUPERHATALOM PÉLDÁJA

Az Egyesült Államokat a világ legtöbb háborút viselt államaként tartják számon, ezért veteránközössége is jelentős nagyságú. A pszichológiai problémák, a munkanélküliség, a család elvesztése, illetve a hajléktalanná válás sok missziót megjárt katonát érint az USA-ban. A problémákat tovább fokozzák a civil társadalomba történő reintegráció nehézségei. Az Egyesült Államok 9/11-et követő fegyveres konfliktusainak veteránjait „új generációs” veteránokként tartja számon a szakirodalom: ők Afganisztánból és Irakból tértek (térnek) haza, számuk kétmillió fő fölött van. A Közel-Keleten szolgált katonák többsége 18 és 25 év közötti, közülük kevesen rendelkeznek a civil életben hasznosítható tudással, képesítéssel, ami idővel munkanélkülivé, vagy akár hajléktalanná teszi őket. Ma az Egyesült Államokban több mint 800 ezer veteránnak nincs állandó munkahelye, és 350 ezer körül van azok száma, akik – hosszabb-rövidebb ideig – kénytelenek az utcán lakni. A visszatérők egy részét a Veteránügyi Minisztérium karolja fel, másoknak civil szervezetek igyekeznek lehetőséget adni az újrakezdésre.

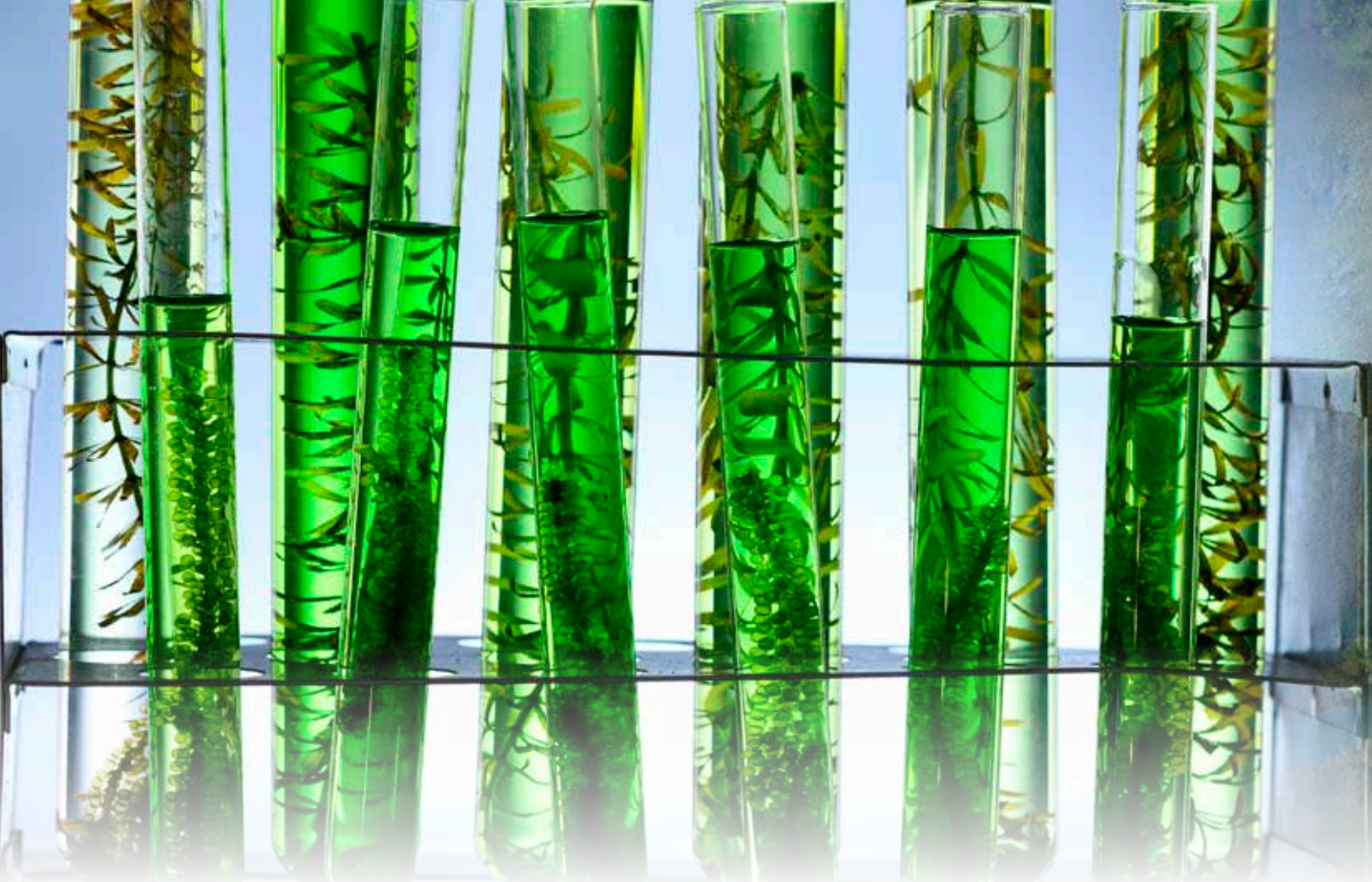

A honvédelmi tárca saját kezdeményezésre, a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program részeként tervezeteket készített az obsitos- és veteránállomány életkörülményeinek javítására. A tervek között szerepel havi juttatás biztosítása a veteránok részére, akik közül a még aktív (tehát nem nyugállományú, szervezetből kiváló) katonák számára képzések, átképzések segítenék a társadalmi reintegrációt. Az aktív állomány részére már biztosított vásárlói kedvezményrendszert kiterjesztik a veterán- és obsitosállományra is, valamint bővíteni kívánják az MH Szociálpolitikai Közalapítványon keresztül igényelhető támogatások körét is – vázolta a tervezett változtatásokat a Honvédelmi Minisztérium helyettes államtitkára. Emellett kilátásban van egy új lakhatási támogatási rendszer bevezetése is az obsitos- és veteránállomány számára.

A Magyar Honvédség számára kiemelkedően fontos a nyugállományúak támogatása: az MH Idősügyi Stratégiája a kölcsönösség elvét tekinti elsődlegesnek, ennek szellemében támogatja az aktív katonák, a honvédségi foglalkoztatottak és az obsitosállomány közötti együttműködési formák kialakítását, illetve a generációk között meglévő szemléletbeli különbségek áthidalását. A kooperáció különböző formái segítik a katonai értékek konzerválását és a hagyományok örökítését. Az obsitosállománynak

(„nyugállományú katonák és honvédségi nyugdíjasok”) az ifjúsági és honvédelmi nevelésben is kiemelt szerep jut, ugyanis a katonáknak jelentkezők közel 40 százaléka szülei, nagyszülei nyomdokaiba lépve választja a haza szolgálatának ezen formáját. „A katonai értékek továbbadásán túl az obsitosállományt tömörítő szervezetek tapasztalataikkal, javaslataikkal segítik a csapatok hatékonyabb működését, javaslataikkal és véleményükkel előmozdítják a honvédelmi tárca munkáját” – fogalmazott Ruszin Romulusz. A humánügyekért felelős helyettes államtitkár azt is hozzátette, hogy az obsitosállomány munkája illeszkedik a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programban megfogalmazott katonanevelési célokhoz, illetve az obsitos- és veteránállomány képes segíteni a hadsereg és a civil lakosság közötti kapcsolatok erősítését, a katonai erények, hagyományok, a hazafiság és a civil elvárások közti összhang megeremtését. Az államtitkár úgy véli, a nyugállományú katonák tevékenysége láthatóbbá teszi a fiatalok számára a katonai pályát: „Számítunk rájuk abban, hogy aktívan közreműködjenek a haza védelmi képességének növelésében, a haderő önkéntes jellegének erősítésében, az ifjúság fizikai állapotának javításában és az egészséges életmódra nevelésben.” ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka • Foró: NKE archív, Szilágyi Dénes

A BALATON-KUTATÁS MÚLTJA, JELENE, JÖVŐJE

Tavaly ismét ráirányult a figyelem a Balaton vízminőségi kérdéseire, pedig az utóbbi 10-15 évben számos jel utalt arra, hogy a tó vizének ökológiai állapota jó. 2019 őszén azonban a Keszthelyi-öböl térségében kialakult vízvirágzás, valamint az idén tavasszal a Siófoki-öböl keleti térségében megjelenő, az üledékfelszínről nagy területen felszakadó algagyeppek rámutattak arra, hogy a Balaton kutatását, monitorozását innovatív szemlélettel meg kell újítani. Ennek fő eleme, hogy a vízminőség megítélése ne követő jellegű, hanem prognosztizálható legyen. Ebben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Kara fontos feladatot vállalt.

A Balaton Közép-Európa legnagyobb tava, éppen kis vízmélysége miatt különleges strandolási lehetőséget biztosít, de sekélysége miatt érzékeny és sérülékeny ökoszisztémát jelent, ahol a kedvező ökológiai állapot látszólag kis változások miatt is hamar kedvezőtlené válhat. A Balaton mélyreható kutatása a 19. század végén kezdődött. A Lóczy Lajos kezdeményezésére megalakított Balaton Bizottság számára világossá vált, hogy szükség van egy olyan intézetre, ahol világszínvonalú kutatások folynak, amelyek elsősorban a Balaton élővilágának és a rájuk ható vízi környezetnek a megismerésére fókuszálnak. A mai Balatoni Limnológiai Kutatóintézet (BLI) helyét gróf Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter választotta ki a Tihanyi-félszigeten, amely Magyar Biológiai Kutatóintézet néven 1927 szeptemberében nyílt meg. A jeles szakemberekből álló kutatógárda mellett szinte folyamatosan meghívott vendégkutatók is dolgoztak itt. A biológia számos részterületének művelése mellett a Balaton kutatása mindig kiemelt szerepet játszott. A múlt század közepére jellemző kedvező helyzet, amikor a kékeszölden opálos víz fürdésre csábította az embert, az 1960-as években kezdett megváltozni. Az első komoly intő jel az „első balatoni halpusztuláshoz” (1965) köthető. A vizsgálatok során a szakemberek kórokozót vagy akut kórokozót nem találtak, a kémiai elemzések azonban az akkoriban széles körben használt DDT-t és származékait

mutatták ki a vízből, és ezek okozták a közel 500 tonna hal pusztulását. 1975-ben újabb nagy halpusztulás történt, amiért ismét a növényvédő szerek okolhatók. Az 1970-es években mindenki számára világossá vált a vízminőségromlás, a tó eutrofizálódása (a vízbe jutó többlet növényi tápanyag miatt fokozódó algásodás). A 80-as évekre tovább romlott a helyzet, különösen a Keszthelyi-medencében, ahova a Balaton legnagyobb vízhozamú befolyója, a Zala ömlik. A folyón keresztül érkezett nagy mennyiségű foszfor elsősorban diffúz, mezőgazdasági eredetű volt, de emellett Zalaegerszeg nem kellő mértékben tisztított háztartási és ipari szennyvize is jelentős terhelést okozott. Az így bejutott foszfort az algák a szervezetükbe építették, hatalmas algatömeget eredményezve. A helyzetet tovább rontotta, hogy a nagy algatömeg jelentős részét toxikus cianobaktériumok okozták, amelyek már a vízi élővilágra és a vizet használó emberre is veszélyt jelentettek. Ez veszélyeztette a turizmust is, így az eutrofizálódás megállítása és visszafordítása vált a Balaton-kutatás legfontosabb feladatává, amelyben a BLI és VITUKI kutatói jelentős szerepet játszottak, akik már a 70-es években rávilágítottak arra, hogy az eutrofizáció kiváltó oka a tó magas foszfortartalma. A 80-as évek első felében többek között ezekre az eredményekre alapozva olyan balatoni nagyberuházások indultak meg, amelyek a foszforterhelés csökkentésére irányultak. »

A komplex terv háttérvizsgálatai számos kutatóhely bevonásával folytak, és magába foglalták a Keszthelyi-öböl feliszapolódása elleni kotrás biológiai hatásvizsgálatát is. A tó csak lassan reagált a beavatkozásokra, de az 1990-es években már látszottak a javulás jelei. Fokozatosan csökkent a vízvirágzások is okozó cianobaktériumok mennyisége. 1995-ben kormányzati szinten elhatározták a Balaton-kutatás központi finanszírozását, így 1995–98 között évenként százmillió Ft feletti összeggel finanszírozta az állam a Balaton aktuális és távlati jelentőségű biológiai problémáinak kutatását is. A Miniszterelnöki Hivatal a 2000-es évek elejéig tovább támogatta a limnológiai kutatásokat, és a Balaton is „meghálálta” a gondoskodást. A tó reagált a beavatkozásokra, az eutrofizáció csökkent, és az eredményekből arra lehetett következtetni, hogy a 90-es évek közepére az algák felérték az üledékben felhalmozódott foszfort. 2019-ig az algák mennyisége a Balaton nyílt vízi területein sehohaladta meg a fürdővízben megengedhető mértéket.

2019 augusztusában azonban ismét algainvázóval kellett szembenézni a Keszthelyi- és a Szigligeti-medencében. Egyes szakértői vélemények szerint ezt a kívülről (Kis-Balatonból a Zalán keresztül) érkező nagy mennyiségű nitrogén és a foszfor okozta. Az NKE munkatársai elsőként mutattak rá, hogy ez az algásodás a Balatonban zajló „belső okokra” vezet vissza. Véleményük szerint a meleg, szélcsendes nyári időszakban az üledékfelszín közelében kialakult anaerob körülmények következtében megváltozott mikrobiális tevékenység remobilizálta az üledékben lévő foszfort. Ezt a Budapesti Műszaki Egyetem becslései és számításai is megerősítették: okfejtésük szerint ekkora algabiomassza kialakulásához legalább 15 tonna foszforra volt szükség, aminek csak belső forrása lehetett (üledék). Idén tavasszal a balatonalmádi öbölben a vízfelszínen többhektárnyi kiterjedésű barnás algaszőnyeg jelent meg. Ez ugyancsak az üledék magas foszfortartalmára hívja fel a figyelmet, amely az algák számára immáron könnyedén felvehetővé vált. 2020 nyarán a Balatonban kialakult algásodás miatt III. fokú vízminőségvédelmi készültségben kotrási munkák és azok hatásának vizsgálata kezdődött meg, ezért Láng István, az OVF főigazgatója felkérte a Vízügyi Tudományos Tanácsot (VzTT) a munkavégzés alatti, majd az azt követő monitoringfeladatok koordinálására, kiegészítő vizsgálatok, ajánlások megfogalmazására, javaslatok összegzésére. A feladat végrehajtása érdekében megalakult a VzTT Vízminőségvédelmi Munkabizottsága, amelynek elnöke felkérte az NKE VTK dékánját, hogy koordinálja a Balaton üdülőtöként történő használatát akadályozó algavirágzás okainak feltárására irányuló célzott vizsgálatok, kutatások

és a vízvirágzás elkerülése érdekében szükséges üzemeltetési feladatok kidolgozását, összeállítását.

A Balatonban napjainkban jelentkező új keletű vízminőségi problémák számos új kérdést vetnek fel. Például azt, hogy mi változott meg a Balatonban, ami megváltoztatta a foszforforgalmat? Mekkora a 2019-eshez hasonló algacsúcs ismétlődésének valószínűsége? Mi az oka és mekkora a 2020-ashoz hasonló, nagy léptékű bentonikus algafelszakadozások ismétlődésének valószínűsége, és mely területek érintettek? Az új típusú vízminőségi problémák új típusú módszerek alkalmazását igénylik, amelyek között helyet kell hogy kapjanak például a műholdas megfigyelések, légi felvételezések, online monitorozó rendszerek alkalmazása, a biotikus változók modern metagenomikai és metatranszkriptomikai alapú vizsgálata, valamint omikaalapú early warning rendszer kidolgozása. Létre kell hozni egy balatoni vízminőségvédelmi adatbázist is, amely egy rendszerben kezeli a jelenlegi és múltbéli mérési adatokat a Balatonra és vízgyűjtőjére vonatkozóan.

Fontos ismernünk, hogy a Balatonban felhalmozódott, különböző korú üledékrétegek hogyan járulnak hozzá a mobilizálható foszforkészlethez. Ezért kezdeti kutatásként augusztus végén az NKE Víz tudományi Karán megkezdődtek a Keszthelyi-medence üledékprofiljának és baktériumközösségének vizsgálatai. A trofitást jelző kémiai változók vizsgálata mellett a szakemberek feltárják a Keszthelyi-medence foszforüledésének történetét, megvizsgálják, hogy milyen P-koncentráció-különbségek adódnak az egyes deponációs rétegekben. Emellett tanulmányozzák a tó domináns algacsoportjainak választását a tápanyagterhelés változásaira is. A Víz tudományi Kar szakemberei szerint a Balaton nagy ökológiai és gazdasági értékei miatt véget kell vetni annak a helyzetnek, hogy a vízügy és néhány kutatóhely önerőből, kiszámíthatatlan módon rendelkezésre álló forrásokból végezzen különböző alapossággal kivitelezett monitorozást. Emiatt szükségessé vált egy „Balaton alkalmazott kutatási konzorcium” létrehozása, amelynek feladata az új monitorozási adatok célirányos feldolgozása, a kutatási feladatok végrehajtása és az eredmények átültetése a gyakorlatba. Mindezeknek a megvalósítása nemcsak azért sürgető feladat, mert a növekvő turisztikai érdeklődés, illetve igénybevétel miatt enélkül a tó használata fenntarthatatlanná válik, hanem azért is, mert az elkövetkezendő években az éghajlatváltozás további kihívások elé állítja a vízügyes szakmát. ●

Szöveg: Bíró Tibor, Ács Éva, Kiss Keve Tihamér, Korponai János

Fotó: Varga György/MTI

„Az ünnepet mi teremtjük meg”

Karácsony velejárója a szép ünnepi asztal és az ajándékok, de csak ezektől nem lesz ünnep. Különösen igaz ez most, a járvány idején, amely arra figyelmeztet, hogy figyeljünk oda az élet értelmére, amelyet valójában csak az Úristen adhat meg. A karácsonyi ünnepkör járvány idején adott többlettartalmáról és Isten a „köz szolgálói” általi szolgálatáról is kérdeztük Berta Tibor ezredest, a Katolikus Tábori Püspökség általános helynökét.

● **Kezdjük egy aktualitással: mik a tanulságai a járványnak most, hogy benne vagyunk, illetve mi lehet akkor, amikor magunk mögött hagyjuk?**

Istennel semmi sem lehetetlen, és Isten nélkül nincs semmilyen szilárd pont és kapaszkodó. Számosan mondják mostanában, hogy sok mindenben változtatni kellene az életünkön. Sokszor idézték az elmúlt időszakban Blaise Pascal francia matematikus, vallásfilozófus, teológus mondatát, aki valami olyasmiről beszélt, hogy aki egy szobában nem tud megmaradni és nem tud mit kezdeni magával, nagy gondban van. Senki nem tudja azt, hogy a gazdasági és társadalmi hatása mellett, bennünk, a lelkünkben mit okoz ez a járvány. Mindannyiunkban ott van számos más érzés mellett a félelem, és ha nagyon őszinték szeretnénk lenni, a haláltól való szorongás is, akár saját magunkra vagy a szeretteinkre gondolva, még azokban is, aki tagadják a vírus létezését, csak ők így oldják fel a szorongást, a mostani megkötözöttséget. Akinek van valamilyen kapaszkodója, ahová nyúlni tud: könyvekhez, egy kultuszhoz, egy spirituális mélységhez, annak esetlegesen több lehetősége van fölülemelkedni az embert próbáló helyzetek adta viszontagságokon.

● **Önök, a Katolikus Tábort Püspökséget hogy érinti ez a járvány?**

A katonákkal való lelkipásztori törődésünkben vannak ennek jelei. Tavasszal indítottunk egy online, „karanténkápolna” nevű áhítatot, amelyek 8-10 perces esti imádságok és elmélkedések voltak péntektől péntekig a hét minden napján, amelyekbe az interneten lehetett bekapcsolódni. A katolikus egyház „specialitása” azonban, hogy a szentmisében, a szentáldozáskor fizikailag is jelen kell lenni, hiszen reggelizni sem lehet online, tehát Krisztus testét sem tudjuk magunkhoz venni a jelenlét nélkül, így ez most sokaknak nagy hiány. Az online szentmisék, liturgiák, áhítatok, szertartások ugyanakkor arra azért nagyon alkalmasak, hogy érzelmileg „helyrebillenjünk”, de ez mégsem az „igazi”.

● **Térjünk át a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel való kapcsolatra. Az NKE jelmondata: „A Haza szolgálatában”. Hogyan feleltethető ez meg Isten szolgálatával?**

Remekül összeillenek, hiszen nekünk, embereknek egymást kell szolgálnunk, egymásra kell figyelniünk. Jézus azt mondta az utolsó vacsorán: „Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást!” Katonáknak mondom mindig, hogy Jézus parancsba adja a szeretetet, amely így nem pusztán érzelem, hanem egy nagyon is tudatos tevékenység. Odafigyelés arra, hogy a másiknak mire van igazából szüksége. Ehhez fegyelem, figyelem és rend kell.

● **Hogyan tudja egy egyetemi lelkész átadni ezt a gondolatot, milyen a fiatalokkal a kapcsolatuk?**

Amikor elkezdődött a Ludovika Főépület felújítása, akkor voltam először a Szent László-kápolnában. A falak bordó színűek voltak, mert előtte valamikor éppen valamilyen animációs filmet forgattak, és az volt a díszlet. Később, a felújítás idején többször is jártam ott, és nagyon bíztam benne, hogy ebből valami igazán szép születik. Így lett, és nem csak az épület renoválására gondolok most. Hiszem, hogy igenis kell egy olyan felsőoktatási intézmény, ahová olyanok járnak, olyanok tanulnak, akik az állam és a haza szolgálatában dolgoznak majd. A latin ministro (szolgál) szóból származik a ministráns, de a miniszter szó is, ami „szolgát”, „szolgálattevőt” jelent. Akik itt tanulnak, a nagybetűs nemzet és haza szolgálói, szolgálattevői lesznek, és ezt le kell bontani a hétköznapiakra, megtanítani és megtanulni, elsajátítani, hogy akik az állam szolgálattevői, azok valójában egymás és az itt, ebben az országban élők szolgálói. Egymás szolgálatában valójában az Istent szolgálja az ember. Ehhez egy egyetemi lelkész egyfajta többlételemet tud adni az egyetemi polgároknak. Régen az egyház hozta létre az egyetemeket, és azt gondolom, hogy hit és tudomány nem választhatók el szigorúan egymástól, ugyanakkor nem is versengenek, hanem inkább kiegészíthetik egymást. Az egyetemre épp ezért kellenek papok, lelkészek, hogy segítsenek az értelmezésben, hogy az emberi személy ki tudjon teljesedni, amiben nagy támasz tud lenni a kultusz. A fiatalokkal való kapcsolattartásban nagy nehézséget jelent, hogy 1990 előtt semmilyen vallásos életre nem volt lehetőség, az egyház szellemileg és fizikailag is „megkötözött” volt, és legalább kettő, de talán még az is mondható, hogy három nemzedék nőtt fel úgy, hogy semmilyen vallásos, hitéleti nevelést, képzést, ismereteket nem kapott.

● **30 év mire volt elég?**

Sajnálatosan nagyon kevésre. Igaz, voltak hűséges emberek, akik az összerombolt lelkiség felépítésében és a megkötözöttség feloldásában segítettek, de építkezni sokkal nehezebb, mint rombolni. Persze így nem nagyon kell csodálkozni azon, hogy az elnyomás évtizedeinek folyamán valaki nem tud hinni, hogy nem vallásos, illetve paradox módon valamilyen mégis, csak egy nagy szinkretista keveredés van sokakban a gyógyfüves orvoslástól, az agykontrolltól, a heti horoszkópon és az ezotérián át, Jézus Krisztuson keresztül mondjuk Buddháig. Őszintén be kell vallani azt is, hogy nehéz eligazodni a mai világban, amikor az internet sok millió találatot dob ki például arra a keresőkifejezésre, hogy „Jézus Krisztus”. Így aztán meglehetősen fáradtságos igazi, hiteles forrást találni. Ráadásul például a bibliai szövegmagyarázatok megértésének akkor van értelme, ha ezt a folyamatot az egyházi év egészében a „gyakorlatban” végig tudjuk követni. Aki „beesik” ennek a negyedére, mondjuk karácsonykor, az – önhibáján kívül – szinte semmit vagy vajmi keveset ért meg belőle.

● **Segítsünk ezeknek az embereknek ezen keretek között! Mi az üzenete ennek az ünnepekörnek egy olyan ember számára, aki csak ilyenkor úgy „beesik”, vagy „be sem esik” a templomba? Talán azt érdemes valamilyen módon megérteni, hogy mi történik Betlehemben. A Lukács szerinti evangéliumból értesülünk arról, hogy Jézus születésekor a pásztoroknak megjelennek Isten küldöttei, az angyalok, nagy fényesség támad; településeinken ezt is szimbolizálja a megannyi díszes fényfűzér. Jézus később magáról mondja azt: „Én vagyok a világ világossága.” Betlehemben a fényességgel Isten szeretetének a közelsége jelenik meg, az emberhez lehajló irgalma, megjelenik a dicsősége. Mindez ugyanakkor egy nagy kontraszttal válik nyilvánvalóvá egy barlangistállóban, azaz egy végtelen nagy egyszerűségben és szegénységben. Ez a „Teremtő”, a „Mindenható”, a „Gondviselő” Isten szeretetének megnyilvánulása, aki elküldi a fiát, és ő ugyanolyan ember lesz, mint mi.**

Ezért csalókéval a mi romantikus, szépséges betlehemeink, mert valójában az a nagyszerű esemény, ami történik, mármint, hogy a világ Megváltója megszületik, emberré lesz, az egy végtelenül egyszerű, durván fogalmazva egy koszos és büdös helyen történik meg, egy istállóban a településen kívül. Itt és így nyilvánul meg az Isten dicsősége, ráadásul úgy, hogy az angyalok egy lenézett foglalkozást űző csoportnak, a pásztoroknak jelennek meg, a gyermek Jézust rajtuk kívül azon az éjszakán csak Mária és József látja. Isten bár egyfajta módon kinyilvánítja dicsőségét, ugyanakkor szinte észrevétlenül jön el a világba, azt azonban mégis kifejezetten nyilvánvalóvá teszi, hogy a Láthatatlan láthatóvá válik, elérhetővé lesz az, aki Elérhetetlen, sőt érinthetővé, s mint gyermek kézbe foghatóvá. Nagy jel és fontos üzenet, hogy Isten testet vesz magára, testet ölt. A karácsonynak ez a kettőssége arra hív, hogy nagyon nyitott és őszinte szívvel elgondolkodjunk, és így ünnepeljünk.

S meg is kell ünnepelnünk, de az ünnepet mi teremtjük meg, mi készítjük elő, ez különösen igaz most, a járvány idején. A karácsonyfa – bármilyen is az – az életet jelenti, a díszeknek, égőknek mindenféle más szép szimbolikája van. Érdemes talán belegondolnunk abba is, hogy a karácsonyra készülés idejében, az adventben tegyünk jót embertársainkkal,

mindezt azonban úgy, hogy lehetőleg észre se vegyék, hogy mi tettük velük. Ahogy Jézus is szinte észrevétlenül jött ebbe

a világba. Ezek az észrevétlen jó cselekedetek is hozzásegíthetnek bennünket ahhoz, hogy legyőzzük azokat az akadályokat, amelyek elválasztanak bennünket Istentől. A karácsonyfaival, a szép ünnepi asztallal és az ajándékokkal szebbé tehetjük a karácsonyt, de azt hiszem, mindenki tudja, hogy mindezek „kellékei” az ünnepnek. A vallásos, hitüket megélt családoknál mindezek mellett vagy mindezek felül megjelenik az egész ünnepet átszövő és átjáró lelkiségi, spirituális többlet. A karácsonyt a szeretet ünnepének nevezték el, de mitől szeretet a szeretet? Minden embert azért szerettek, mert szerettem az Istent, ez is egyfajta többlet, amikor a karácsony üzenetéről beszélünk. Ezt a mostani járványt is úgy tudjuk majd igazán legyőzni, ha megpróbálunk odafigyelni az élet valódi értelmére. Ezt pedig hitem szerint valójában az Úristen tudja megadni nekünk. Ha kihagyjuk őt, nem

sok minden marad. Nem mondom, hogy aki vallásos, az jobb közigazdász, banki szakember vagy kormánytisztviselő, de talán lelkiségéből fakadóan is belegondol abba, hogy a tudása, tehetsége, a Jézus által megfogalmazott „talentum” végső soron Istentől származtatható. ●

TRIANON EMLÉKÉV AZ NKE-N

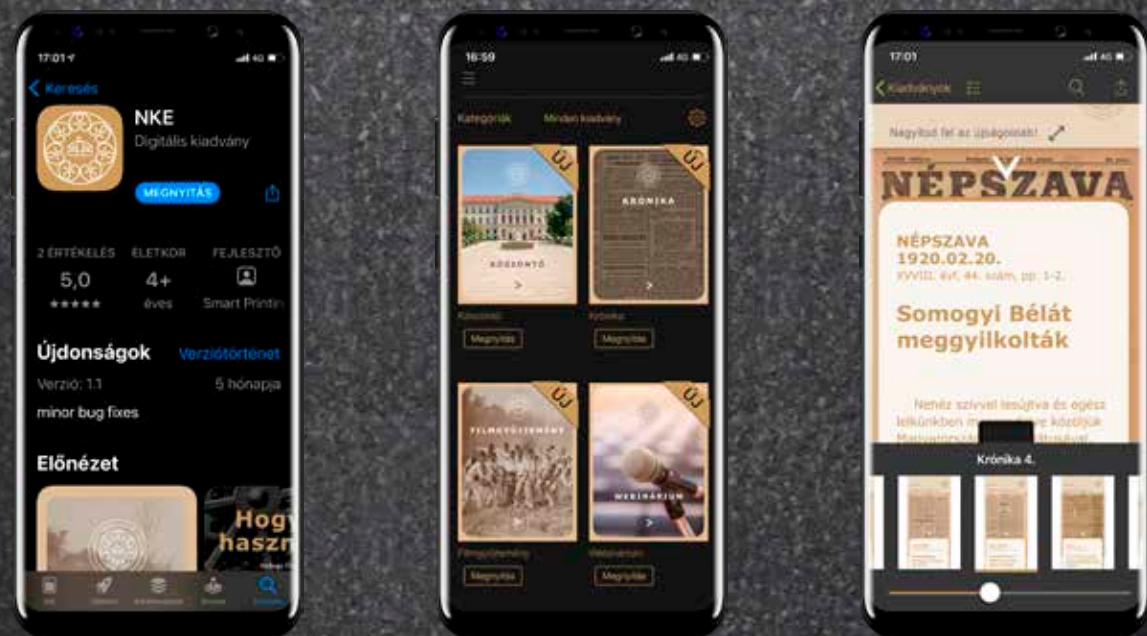
A jövő felé néző, a nemzeti összetartozást középpontba helyező, a fiatalokat nagyszabású akciókkal megszólító, és nemcsak az egyetemi polgároknak szóló programokkal emlékezett meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a trianoni békediktátum centenáriumi évfordulójáról. Az emlékév keretében esszé- és fotópályázat, kiállítás, számos tudományos rendezvény, közösségi programok és műhelybeszélgetések várták az érdeklődőket. Egyetemi oktatók és kutatók, illetve a fiatal generációk közreműködésével sikerült bemutatni és érzékeltetni Trianon tragédiáját és az azt követő száz év küzdelmeit.

A centenáriumi program nyitányaként Koltay András elmondta: Trianon nem éppen pozitív előjellel ugyan, de mégis identitásformáló erő volt a magyarság számára, amely nemzeti létünk és közösségünk összetartó erejét adja. Az NKE rektora rámutatott: az emlékév programjaival az egyetem arra is keresi a választ, „hogyan élte túl a magyarság ezt a történelmi katalizmust”, hiszen „a nemzetet szétszakító döntés” ellenére mégis szerte a Kárpát-medencében élnek honfitársaink. „Mi inkább azt szeretnénk görseő alá venni, hogyan alakult a magyarság sorsa az elmúlt száz évben, és ebben már szívmengető pozitív példák és sikerek sorozata is felmutatható lesz majd” – hangsúlyozta Koltay András, aki megerősítette: nem szomorkodni szeretnénk és az igazságtalanságot felhánytorgatni, ám természetesen bizonyos evidenciákat ki kell majd mondani.

Barna Attila, az Állam- és Jogtörténeti Tanszék munkatársa, a centenáriumi emlékév szervezésének felelőse szerint „az intézeti konferenciák, sokoldalú népszerűsítő történelmi előadások, kiemelten a Ludovika Szabadegyetem sorozata és az ezekre reflektáló egyetemi híradások sokasága erősített rá hangsúlyosan a felsőoktatási hagyományápolásban, emlékezésben rejlő lehetőségeinkre és kötelezettségeinkre”. Az emlékév központi évfordulós eseménye volt az a június 4-ei emlékműsor és konferencia, amelyet előben is követhettek a Ludovika TV nézői, és amely kiegészült azokkal a webinárium felvételekkel, ahol oktatók és felkért külsős szakértők mondhatták el múltidéző gondolataikat. Barna Attila kifejtette, hogy a két, fiatalokat és minden magyart megszólító nyilvános pályázat mellett a békeszerződés tematikáját tárgyaló, ugyanakkor az NKE szakmai hagyományait, történetét és oktatási tevékenységét megjelenítő tanulmánykötet is készül, amelyet várhatóan jövő év elején mutatnak be. „A kiadvány elkészítése olyan közös munkafolyamat, amelyben munkatársaink, kutatóink a témakört érintő tudományterületek, különösen a történelemtudomány képviselőivel közösen mutatják be kutatásaik friss eredményeit.” »

LUDOVIKA SZABADEGYETEM

A már évek óta népszerű Ludovika Szabadegyetem előadás-sorozat idei őszi szezonja a Trianonra való megemlékezéssel telt el. Az előadások olyan érdekes témákkal foglalkoztak, mint például Trianon 1848–49-es előzményei, az események katonai következményei, a Ludovika Akadémia története Trianon után vagy a Magyar Királyi Honvédség az 1920–30-as években. Emellett szó volt Trianon 16–17. századi gyökereiről, az osztrák–magyar haditengerészet hadihajóinak sorsáról a nagy háborút követően és a trianoni békeszerződés emberi jogokra gyakorolt hatásáról.

Az évforduló kapcsán okoseszközre készített egyedi, applikációs kiadvány

A pályázatok kapcsán Pál Gábor egyetemi docens elmondta: újra kiderült, milyen nehéz Trianonról beszélni annak ellenére, hogy 2010 után a hivatalos állami emlékezetpolitika egyik kiemelt területévé vált a történelmi esemény. A pályázatok és a megjelenésre váró kötet célja, hogy némileg másképpen, elsősorban személyes nézőpontokon, egyedi tapasztalatokon, és családtörténeteken keresztül közelítsen a témához. „A zsűri tagjaként elmondhatom, hogy a Trianon és a családom és a Trianon képekben címmel meghirdetett pályázat alapkonceptiójaként a kérdéskör mintegy alulnézetből való láttatása volt a cél, hétköznapi emberek hétköznapi történeteinek keresztül. Ilyen körben elsősorban a személyesség, a hitelesség, a nézőpontok egyedisége számított érvényes értékelési szempontnak” – összegezte tapasztalatait Pál Gábor. A beérkezett pályaművek eltérő jellegéből adódóan a végeredmény egy tarkabarkka, azaz több tekintetben is eklektikus válogatás lett. Az alkotók között egyaránt akadtak fiatalok, középkorúak és idősek, határon innen, és határon túl élő honfitársaink. A felvillanított nézőpontok, a leírt-lefotózott emlékek és tapasztalatok különbözőek. Az emlékévhöz kapcsolódó információ, hogy az NKE Ostrakon Szakkollégiumban is megalakult egy „Trianon kutatósejt”. Ennek kapcsán Szabó Eszter, a szakkollégium tagja elmondta, hogy legújabb projektjükben a ma élő külföldi magyarok helyzetével foglalkoznak majd.

Az évforduló kapcsán az intézmény a Smart Printing House Kft.-vel együttműködésben egy egyedi applikációs kiadványt jelentetett meg. Ez egy olyan digitális alkalmazás, amely az emlékezés elemei mellett egy folyamatosan frissülő felületet biztosít a szakértő egyetemi közösség programjainak, publikációinak. „Az NKE részére készített digitális kiadvány egy könnyen elérhető, egyszerűen használható, navigálható multimédiás termék, amely okoseszközökre lett optimalizálva. Az eddigi közös munka során a Trianon-emlékév tudományos történéseinek egy részét ezen a platformon is megjelentettük. Olyan fejezetek vannak a kiadványban, amelyek praktikus és célirányosan elérhetők, például a Filmgyűjtemény és a Webinárium – összegezte a digitális kiadvány előnyeit Hargittai Zsolt ügyvezető.

A december 11-én rendezett centenáriumi évzáró konferencián Kis Norbert fejlesztési rektorhelyettes értékelte az ünnepi programokat, Csikány Tamás tudományos rektorhelyettes pedig a Ludovika Szabadegyetem Trianon100 előadás-sorozatát zárta le. Az ünnepi évben készült tanulmánykötetet és a Trianon enciklopédiát, valamint további kapcsolódó kiadványokat jövő év első felében mutatják be, biztosítva ezzel az emlékezés folyamatosságát a centenáriumi év lezárását követően is. ●

Szöveg: Pap Melinda • Fotó: Szilágyi Dénes

Klasszikusok Karácsonyra

Forralt bor, meleg takaró és egy jó könyv – a karácsonyi hangulatot semmi nem tudja jobban megalapozni, mint egy olyan kötet, amely a képzelet birodalmába röpteti az olvasót. A kortárs irodalom mellett a klasszikus írók műveit is érdemes böngészni a könyvespolcon.

A karácsony minden évben más-más arcot ölt, örömet szerezve a kicsiknek és nagyoknak, megihletve még a legzordabb szívű költőket, írókat is. Keresztény hagyomány lévén a magyar irodalomban mindenki számára ismerős motívumként tűnnek fel az ünnephez kötődő szimbólumok, a decemberi időszak pedig mára elválaszthatatlanná vált a liturgiák és szokások, hagyományok emelkedett hangulatától. Klasszikus és kortárs, hazai és külföldi írók, költők merítettek ebből a misztikus, de mégis varázslatos világból, megörökítve egy-egy pillanatát, mozzanatát „a csodának”. Örkény István, Márai Sándor, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila, Juhász Gyula, Sütő András, Dsida Jenő, Weöres Sándor, Pilinszky János, Móricz Zsigmond, Jókai Mór – és a sor sosem ér véget: mindannyian igyekeztek betűkkel, szavakkal megörökíteni egy-egy pillanatát az ünnepi hangulatnak, ki liturgikus, ki boldog, megint más pedig melankolikus hangvétellel. József Attila Istenben találta meg a szeretet ünnepét, Márai Sándor és Pilinszky János sorai a régi idők karácsonyát tárják az olvasók elé, Juhász Gyula a születés csodáját véli felfedezni a fények játéka mögött, de rendre feltűnnek költeményeiben saját érzelmei vagy éppen a betlehemi események is. Babits Mihály és Ady Endre gyermekie énjüket írják bele verseikbe és a december csodálatos, titkokkal teli világát idézik karácsonyi

költeményeikben. De nem csak a szépség és boldogság jellemezheti a decemberi ünnepeket: Sütő András jégbe fagyott karácsonya egy teljesen más égtájra repíti az olvasót. A komor hangvétellű dráma a tragédia, a romlás és a pusztulás felől közelíti meg a mások számára oly vidám napokat.

A könyvespolcok sorait böngészve mindig akad egy-egy kötet, amely „örök klasszikusként” röpteti az olvasót vissza a gyermekkorba: Szabó Magda *Abigél* című regénye egyszerre történelmi, tanulságos, olvasmányos és a karácsony szellemének őrzője. A Matula Leánynevelő Intézetben töltött idő után pedig nehéz lesz visszatérni a valóságba, habár a magány új értelmet nyer, s az olvasó megtanulja: bármennyire is egyedül érzi magát, valójában sosincs teljesen egymaga. Örkény István komikus hangvétellű írásai között megbújik a karácsonyi készülődés öröme és az ünnepet annyira jellemző kapkodó, sürgető abszurditása is felbukkan a költő, író *Nagy karácsonyi ajándékvásár* című egypercesében.

Az ünnepek közeledtével álljunk meg egy percre, és nézzünk körbe a világban az irodalom tükrén keresztül, és mint egy időutazáson, ismerjük meg a csodás és az ezerarcú karácsonyt. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka

BÚÉK

TE MIT
TITKOLSZ?

Egy baráti társaság tagjai szilveszter este arra kíváncsiak, megbízhatnak-e egymásban annyira, hogy minden titkukat felfedjék? Hazugságok, elfojtott szorongás, titkok, de végül csak kiderül minden hazugság. A kérdés az, megéri-e tudni az igazságot, vagy olykor jobb elkendőzni azt?

Goda Krisztina *BUÉK* című filmje egy „vígjáték bőrébe bújt dráma”, amely úgy indul, hogy a barátság mindent felülír, és mindenki úgy véli, bármikor kiállna a másikért. De elég pár okostelefon, és máris összedől az az ideális világ, amelyet elképzelték maguknak a szereplők. A film alapját Paolo Genovese olasz rendező *Teljesen idegenek* című „vígjátéka” adja, amely ügyesen kanyarított drámát a film könnyed szórakozást ígérő nyitójelenetéből. A 2018-as magyar átírat követi az eredeti koncepciót, viszont a „csattanó” talán egy picit pozitívabb árnyalatot kap. Ez persze nem jelenti azt, hogy a hazugságok kevésbé lennének fájdalmasak. Minden néző talál egy karaktert, akivel azonosulni tud, ami igazán félelmetessé és nyomasztóvá teszi a szereplők kívülről tökéletesnek tűnő életét: egy önbizalomhiányos, válófélben lévő pszichológus, egy szexista fotós és naiv mennyasszonya, egy impotens séf és szexuálisan frusztrált felesége, aki a gyerekeknevelés mellett kénytelen anyósával és a munkájával is megküzdeni. De van még egy döntésképtelen és érzéseit elfojtani igyekvő nőgyógyász, aki jobban szót ért egy kamaszlánnyal, mint saját korosztályával, végezetül pedig egy galamblelkű, kissé furcsa kémiantár, aki családja előtt is fél felvállalni valódi identitását.

A várakozásokkal ellentétben meglepően komoly témákat pedzeget a film, tükröt tartva a magyar társadalom elé, nyilvánvalóvá téve, hogy bizonyos témákban még korlátolt és szűk látókörű nép a magyar, amely képtelen nyitni az új, a „más” felé. A silány poénonok és csetlő-botló jeleneteknek álcázott kemény igazság mögött komoly gondolatok és – egy annál is – komolyabb társadalomkritika bújik meg. Alig másfél óra alatt kemény ítéletek születnek, rávilágítva, hogy mennyi mindent rejtünk el akarva-akaratlan a családjunk, a szerelmünk, a barátaink és összességében a világ előtt. A film képes egyszerre ki- és bekapcsolni az agyunkat: valaki egy rosszul sikerült szilveszter estét lát benne, míg másokat elkezd mélyebben foglalkoztatni a kérdés: ki és mit titkol előle, és ő maga miket nem mond el másoknak?

Szörnyű és kegyetlen igazságok derülnek ki a film végére, mégis megkönnyebbülhet a néző, hogy mindig van „tovább”. Létezik a „tisza lap”, egy másik „élet”, ahol jobban elfogadják az embert, bár lehet csak akkor, ha zárva tartja mindenki az okostelefonjában őrzött igazságot. ●

Szöveg: Zavodnyik Blanka

A Jogi Szakvizsga Segédkönyvek összefoglalják az adott tárgyhoz kapcsolódó legszükségesebb ismereteket. A kötetek tartalma szorosan kötődik az IRM Jogi Szakvizsga Bizottsága által megállapított követelményekhez.

Részletek a www.ludovika.hu oldalon.

www.ludovika.hu
Ludovika Egyetemi Kiadó

NKE Könyvesbolt

Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82. • Tel.: 06-1-432-90-00/20-444 • E-mail: vasarlas@ludovika.hu
Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig, pénteken: 7.30–13.30-ig

A kötet szerzői hiánypótló munka megalkotására vállalkoztak, amelynek célja annak bemutatása, hogy az Európai Unió tagállamai a globalizáció kihívásaira adott válaszaik alapján hogyan értelmezik, alkalmazzák az EU értékrendjét a rendelkezésre álló nyilvános adatok, a nemzetközi és civil szervezetek, intézmények által kiadott elemzések, értékelések és országjelentések tükrében. A kézikönyv ezzel kíván hozzájárulni a tagállamokban zajló folyamatok objektív megítéléséhez, valamint ahhoz, hogy a tényeken alapuló megközelítés váljon általánossá.

Részletek a www.ludovika.hu oldalon.

www.ludovika.hu
Ludovika Egyetemi Kiadó

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

NKE Könyvesbolt

Nemzeti Közszerzői Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82. • Tel.: 06-1-432-90-00/20-444 • E-mail: vasarlas@ludovika.hu
Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30-16.00-ig, pénteken: 7.30-13.30-ig